

รายงานประจำปี 2568

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน
ตามแนวพระราชดำริ รัชกาลที่ 9
ชุมชนบ้านแม่ขมิ้น ตำบลสร้อย อำเภอลำปาง จังหวัดแพร่

การจัดการน้ำชุมชนนั้น เห็นความสำเร็จ
ในบางชุมชนแล้ว ให้ชุมชนชาวบ้านที่มีความรู้
ประสบความสำเร็จ มีประสบการณ์จัดการ
และพัฒนาน้ำในพื้นที่ มาช่วยกันขยายผล
ไปยังชุมชนอื่น

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554

ณ ห้องประชุมสมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

ทรงชื่นชมที่ชาวบ้านใช้แผนที่ ในการวางแผนและจัดการน้ำของชุมชน

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2551
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

ชุมชนใช้ วิธีง่ายๆ ลงมือปฏิบัติ
จนเข้าใจแนวพระราชดำริ
ทรงอยากให้มีการขยายผล
เป็นเครือข่ายการทำงานของชุมชน
ที่บริหารจัดการน้ำเป็น

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การจัดการประชุมที่มีแบบอย่าง
ความสำเร็จแล้ว จะขยายผลให้คำนึงถึงพื้นที่
สังคม ภูมิอากาศ ให้มีการปรับตัวตลอด
นำไปสรุปให้เรียบง่าย เหมาะสมกับพื้นที่
และดึงให้ชุมชนมาทำงานร่วมด้วย

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2553
ณ ห้องประชุมชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานพระราชวโรกาสให้ผู้แทนเยาวชน
โรงเรียนเสริมงามวิทยาคม จังหวัดลำปาง กลุ่มเยาวชนพนาด/
กลุ่มบริหารจัดการน้ำชุมชนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
และ โรงเรียนบัวเชดวิทยา จังหวัดสุรินทร์
เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทรับพระราชทานเกียรติบัตร
ภายใต้โครงการเครือข่ายเยาวชนเพื่อน้องรักษ์น้ำ
ตามแนวพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2567

วันที่ 10 มกราคม 2568

ณ สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา อาคารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธาน
การประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. 2568
ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

วันที่ 10 มกราคม 2568

ณ สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา อาคารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สารจากประธานกรรมการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

นับตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 ที่มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดตั้งขึ้น มูลนิธิ ฯ ได้น้อมนำแนวพระราชดำริด้านการบริหารจัดการน้ำของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พร้อมหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการน้ำ โดยมีสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน. เป็นพี่เลี้ยงด้านการถ่ายทอดการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้ชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันแก้ปัญหาในพื้นที่ ทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีการทำงานแบบ “เทิดด้วยทำ” คือ ดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วนโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาสร้างตัวอย่างความสำเร็จ เพื่อเป็นต้นแบบแล้วขยายผลสู่ชุมชนอื่น โดยคำนึงถึง “ประโยชน์สุข” ที่เกิดจากการทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เมื่อคนอื่นมีความสุขแล้วเราก็มีความสุขด้วย ดังมีพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ครึ่งหนึ่งความว่า

“...ขอปณิธานที่มาช่วยฉันทำงาน ฉันขอบอกก่อนนะ ช่วยฉันทำงาน ไม่มีอะไรจะให้ นอกจากมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น...”

ความสำเร็จจากการทำงานพัฒนาร่วมกันทั้งจากชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้สนับสนุน และมูลนิธิ ฯ เป็นเสมือนเมล็ดพันธุ์แห่งแรงบันดาลใจที่จะเกิด ด้วย ทำ พัฒนาสู่ความยั่งยืนทั้งด้านชีวิต ความเป็นอยู่ สังคม นำไปสู่ความมั่นคงและเกิดประโยชน์สุขร่วมกันอย่างแท้จริง

นายสุเมธ ตันติเวชกุล
ประธานกรรมการ
มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

พระนามและรายนามคณะกรรมการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

1. นายสุเมธ ตันติเวชกุล
2. ศาสตราจารย์เกษม จันทรแก้ว
3. ศาสตราจารย์ไพรัช ธัชยพงษ์
4. นายวีระ วงศ์แสงนาค
5. นายเทอดศักดิ์ บุญยขจร
6. นายชูชาติ ฉุยกลม
7. นายสุทัศน์ วิสกุล
8. พลโท ผดุง ยิ่งไพบูลย์สุข
9. นายวิชัย อัครัสกร
10. นายยุคล ลิ้มแหลมทอง
11. นายศิวะพร ทรรทรานนท์
12. นางสาววิลาวรรณ วนดุรงค์วรรณ
13. นายรอยล จิตรดอน
14. นางรอยบุญ รัศมีเทศ

ประธานกิตติมศักดิ์
ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการและเหรัญญิก

กรรมการและรองเหรัญญิก

กรรมการและเลขาธิการ

กรรมการและรองเลขาธิการ

ผู้สอบบัญชี

นางเพชรรัตน์ นนทิสกุล

ผู้สอบบัญชี

สารบัญ

แนะนำมูลนิธิ 11

ผลการดำเนินงาน 31

แผนการดำเนินงาน 38
ปี พ.ศ. 2569

บทบาทหน้าที่ 16

ภาคผนวก 42

ผลงานเด่น 26

- รายนามผู้บริจาค
- ข่าวเด่น

เรื่องเล่าจากปก 60

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
Utokapat Foundation Under Royal Patronage of H.M. the King

ด้วยพระวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พระองค์จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้ Massachusetts Institute of Technology (สถาบัน MIT) วางแผนพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อจัดการกับปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539

ในปี พ.ศ. 2541 หน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูง ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ดำเนินงาน “โครงการระบบเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งประเทศไทย” ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเชื่อมต่อและเก็บรวบรวมข้อมูล ทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาทั้งหมดจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วสำเนากระจายข้อมูลกลับไปให้หน่วยงานต่างๆ ได้ใช้ข้อมูลร่วมกัน ประกอบการตัดสินใจการดำเนินงานโดยมี องคมนตรี เชาวน์ ฌศีลวันต์ เป็นประธานโครงการฯ และได้นำ ข้อมูลทรัพยากรน้ำกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี

เพื่อให้มีการดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้นมีความต่อเนื่อง สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กรมชลประทาน และสำนักฝนหลวงและการบินเกษตร จึงได้ ลงนามร่วมกัน จัดตั้ง “สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร” ภายใต้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถาบัน วิจัยและพัฒนาในด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และการเกษตรโดยเฉพาะ โดยให้นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนาการจัดการสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำ และการเกษตร และพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

ดำเนินงาน และวางแผนงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการเกษตรของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องเร่งด่วน อาทิ ภัยแล้ง และน้ำท่วม ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ข้อมูล ติดตาม วางแผนและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร ได้ดำเนินการ มาจนถึงวันที่ 27 ธันวาคม 2551 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตรา “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2551” จัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตรขึ้นเป็นองค์การมหาชน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม 125 ตอน 138 ก เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2551 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 เป็นต้นไป โดยมีนายสุเมธ ตันติเวชกุล เป็นประธานกรรมการบริหารสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือ สสนก. คนแรก และดำรงตำแหน่งจนอายุครบ 70 ปี จึงได้รับแต่งตั้ง ให้เป็นประธานกรรมการกิตติมศักดิ์ รับผิดชอบดูแลงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริมาอย่างต่อเนื่อง

ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 นายสุเมธ ตันติเวชกุล ได้นำคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงิน จำนวน 84,000,000 บาท เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา

7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเงินจำนวนดังกล่าว พร้อมดอกผลกลับมาให้เป็นทุนประเดิมสำหรับจัดตั้งมูลนิธิเพื่อสนองพระราชดำริเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำรินี้มีความต่อเนื่อง โดยประสานการทำงานร่วมกับ สสนก. และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 นายสุเมธ ตันติเวชกุล ได้จัดทำคำขอจัดตั้งมูลนิธิ ภายใต้ชื่อว่า “มูลนิธิน้ำตามแนวพระราชดำริ” และในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อมูลนิธิว่า “มูลนิธิอุทกพัฒน์” พร้อมตราประจำมูลนิธิฯ และพระราชทานพระมหากรุณาให้มูลนิธิฯ อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ รวมทั้งพระราชทานเงินขวัญถุงเป็นทุนประเดิมสำหรับก่อตั้งมูลนิธิฯ จำนวน 84,000,000 บาท พร้อมดอกผล จำนวน 1,910,000 บาท รวมเป็นเงิน 85,910,000 บาท และเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2555 นายทะเบียนกรุงเทพมหานคร ได้ออกใบสำคัญจดทะเบียนจัดตั้ง “มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์” เลขทะเบียนลำดับที่ กท 2182

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ จึงไม่ใช่งานที่เริ่มทำใหม่ หากแต่เป็นงานต่อเนื่อง เพื่อสานต่อพระราชดำริด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คำนึงความสุข ความอุดมสมบูรณ์ และความยั่งยืนในการมีน้ำอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร ตลอดจนบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งให้แก่ประชาชนชาวไทยโดยทั่วกัน

วัตถุประสงค์

1. ดำเนินงานตามพระราชประสงค์
2. ส่งเสริม สนับสนุน การรวบรวมและจัดทำข้อมูลความรู้เรื่องน้ำ และเผยแพร่เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง
3. ส่งเสริม สนับสนุน งานวิจัยและพัฒนาสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
4. ส่งเสริม สนับสนุนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
5. เพื่อดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลเพื่อการกุศล และองค์การสาธารณประโยชน์เพื่อสาธารณประโยชน์
6. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

ตราสัญลักษณ์

พระพิรุณ

เทวดาแห่งน้ำ เทวดาแห่งฝน
ก้าวเดินอยู่บนก้อนเมฆเหนือผืนน้ำ
ซึ่งหมายถึง วงจรของน้ำ

ดอกบัว

ความบริสุทธิ์สะอาดของน้ำ
ความเป็นมงคลแห่งชีวิต

กรอบรูปหยดน้ำใต้พระมหาพิชัยมงกุฏ

เครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ไทย
ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

เลข ๐๑ ที่ก้อนเมฆและผืนน้ำ

หมายถึง ระบบเลขฐานสอง พื้นฐานการทำงานของคอมพิวเตอร์
เพื่อจัดเก็บประมวลผลข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องน้ำให้ประชาชน
เกิดความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำของท้องถิ่นและของประเทศ

เมื่อนำเลข ๙ ในพระมหาพิชัยมงกุฏ รวมกับเลข ๐๑ ที่ก้อนเมฆและผืนน้ำ
จะเป็นเลข ๙๐๑ คือ หมายเลขแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

จากพระราชดำริ ...สู่การก่อตั้ง

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เริ่มพัฒนา “ระบบเครือข่ายเพื่อ
การจัดการทรัพยากรน้ำ
แห่งประเทศไทย” ในพระราชดำริ

ดำเนินโครงการจัดการน้ำชุมชน
ร่วมกับภาคเอกชน เช่น
Coca-Cola, SCG

2539

พระบาทสมเด็จพระ
พระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร
ให้สถาบัน MIT เข้ามามีส่วนร่วม
วางแผนพัฒนาระบบบริหาร
จัดการน้ำร่วมกับ
สำนักงาน กปร. และ สกว.

2541

2547

16 มกราคม 2547 จัดตั้ง
“สถาบันสารสนเทศทรัพยากร
น้ำและการเกษตร” ขึ้น ภายใต้ สวทช.
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2549

2550

จัดประกวดการจัดการทรัพยากร
น้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในโอกาสมหามงคล
เฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา
5 ธันวาคม 2550

- โครงการเครือข่ายปฏิบัติการน้ำชุมชน
- โครงการค่ายปฏิบัติการพื้่นน้ำอนุรักษ์น้ำ
- Village That Learns and Earns
Community Network for Community
Water Resource Management

การจัดการน้ำชุมชน
เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม
ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน
โดยชุมชนอย่างยั่งยืน 84 แห่ง

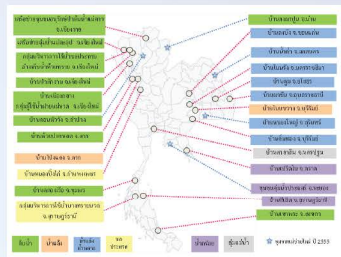
2551

2552

2554

สร้างแม่ข่ายการจัดการ
ทรัพยากรน้ำชุมชน ด้วย
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2555

ก่อตั้ง “มูลนิธิอุทกพัฒน์
ในพระบรมราชูปถัมภ์”

15 กุมภาพันธ์ 2555

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร โปรดเกล้าฯ
พระราชทานชื่อ “มูลนิธิอุทกพัฒน์”
และทุนประเดิมสำหรับก่อตั้งมูลนิธิ
จำนวน 84 ล้านบาท

បញ្ហា អ្នក

มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ดำเนินงานรวบรวมความรู้และเทคนิค ให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และพลังงาน ตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สนับสนุนให้ชุมชนสามารถจัดการน้ำแบบพึ่งตนเอง ปัจจุบัน การดำเนินงานร่วมกับชุมชนได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม เพื่อให้ชุมชนมั่นคงน้ำอุปโภค บริโภค และ น้ำเกษตร มีภูมิคุ้มกันรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพิ่มผลผลิต รวมกลุ่มทำเกษตร สร้างความเข้มแข็งและสามัคคี มีรายได้จากกองทุน มั่นคงอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน โดยมีโครงสร้างบริหารงานร่วมกับเครือข่ายชุมชน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

โครงสร้างบริหารงานนี้ จะเป็นโครงสร้างขยายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และเกิดระบบการทำงานที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและบริหารความเสี่ยง ให้แก่ชุมชน โดยมีทีมงานที่ชัดเจน มีองค์กรและระบบบริหารงานที่ดี และเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs (Sustainable Development Goals)

การดำเนินงานร่วมกับ กองทัพบก

ป้องกัน แก้ไขปัญหาอุทกภัย กภัยแล้ง
และการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน
ตามแนวพระราชดำริ

พลเอก พนา แคล้วปลอดทุกข์
ผู้บัญชาการทหารบก

กองทัพบก ดำเนินภารกิจด้านการพัฒนาประเทศและการให้ความช่วยเหลือประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง ดังคำขวัญที่ว่า “เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำ กองทัพบกได้ร่วมมือกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2556 เป็นต้นมา ตามบันทึกความร่วมมือระหว่าง มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และกองทัพบก ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง และการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ มีผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

โดยกองทัพบกสนับสนุนกำลังพล และเครื่องมือช่าง ดำเนินงานสำรวจ ออกแบบ และปฏิบัติงาน ตามงบประมาณที่ได้รับ การสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อดำเนินงานเพิ่มขีดความสามารถในการระบายน้ำ สำรองน้ำ ป้องกัน และบรรเทาปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น และประชาชนใน ส่วนภูมิภาค เพื่อดำเนินงานปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างน้ำ ให้มีความเหมาะสม พื้นที่ดำเนินงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2567 รวม 439 โครงการ ในพื้นที่ 39 จังหวัด รวม 17 ลุ่มน้ำ ประกอบด้วย 1) โขงเหนือ 2) โขงตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ปิง 4) วัง 5) ยม 6) น่าน 7) ชี 8) มูล 9) เจ้าพระยา 10) ท่าจีน 11) สะแกกรัง 12) บางปะกง 13) แม่กลอง 14) เพชรบุรี – ประจวบคีรีขันธ์ 15) ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน 16) ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง และ 17) ทะเลสาบสงขลา สามารถเพิ่มปริมาณน้ำ เพื่อกักเก็บสำรองไว้ใช้ประโยชน์ใน

ฤดูแล้งได้ประมาณ 93.96 ล้านลูกบาศก์เมตร บรรเทาความเดือดร้อนจากสภาวะน้ำแล้ง น้ำหลาก ให้กับประชาชนกว่า 598,000ครัวเรือน และกระจายน้ำให้กับพื้นที่เกษตรกรรม ได้กว่า 3.97 ล้านไร่ เกิดพื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จทั่วทุกภาคของประเทศ

สำหรับปีพุทธศักราช 2568 กองทัพบกได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (งบกลาง) รายการ กระตุ้นเศรษฐกิจ ตามแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ จำนวน 79 โครงการ ในพื้นที่ 20 จังหวัด ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินงาน

การดำเนินงานร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ที่ผ่านมามีการทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องที่ ท้องถิ่น และเครือข่ายภาคประชาชน นำไปสู่การแก้ไขปัญหามาการจัดการทรัพยากรน้ำที่เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชนในระยะยาว การดูแลทุกข์สุขของประชาชน และบรรเทาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชนจากสถานการณ์น้ำ ดังตัวอย่างพื้นที่ตำบลวาใหญ่ อำเภอบ้านลาด จังหวัดสุพรรณบุรี พื้นที่นอกเขตชลประทาน ประสบปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งซ้ำซาก มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ และกองทัพบก ดำเนินงานร่วมกับ หน่วยงานท้องถิ่น และเครือข่ายภาคประชาชน ในการวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหาดูแลแหล่งน้ำสาธารณะหนองบ่ออ้อ เส้นทางน้ำ และเสริมโครงสร้างบริหารจัดการน้ำในปี 2563 ที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง อย่างเป็นรูปธรรม สามารถกักเก็บและกักเก็บน้ำในช่วงน้ำหลากได้ประมาณ 855,050 ลูกบาศก์เมตร บรรเทาความเสียหายพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยที่เคยได้รับผลกระทบ

จากน้ำท่วม ลดลงจาก 28 วัน เหลือ 10 วัน คร้วเรือนที่ได้รับผลกระทบน้ำแล้ง ลดลงจาก 300 คร้วเรือน เหลือ 150 คร้วเรือน บรรเทาปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งให้กับพื้นที่การเกษตร 1,500 ไร่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการมีน้ำสำรอง ชุมชนสามารถต่อยอดสร้างตัวอย่างเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ 16 คร้วเรือน สร้างรายได้ในช่วงฤดูแล้ง 2,000 บาท/ไร่/ปี สิ่งเหล่านี้ถือเป็นความสำเร็จจากการฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำร่วมกันระหว่าง มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ กองทัพบก ท้องถิ่น ท้องถิ่น และเครือข่ายภาคประชาชน ตามแนวทางยุทธศาสตร์ พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” อย่างแท้จริง

การดำเนินงานร่วมกัน ของ มูลนิธิอุทกพัฒน์ กองทัพบก และ ชุมชน

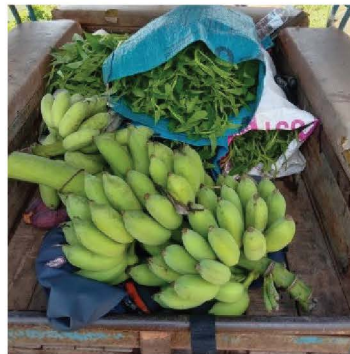
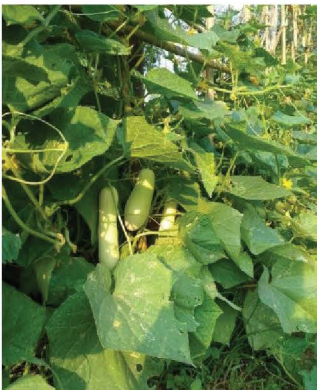

ภาพก่อนดำเนินงาน

ภาพมุมสูงของหนองบ่ออ้อ

ผลผลิตในพื้นที่

การดำเนินงานร่วมกับ บริษัท เอ็มเค เสโคโรจด์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

เอ็มเค รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เป็นส่วนหนึ่ง
ในการสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำชุมชน
และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินงาน
ร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
อย่างต่อเนื่อง

ธีร์ ธีระโกเมน
กรรมการผู้จัดการใหญ่
President 2
บริษัท เอ็มเค เสโคโรจด์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

“น้ำเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต” เอ็มเค ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการน้ำ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เอ็มเคจึงได้ร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน รวมทั้ง ร่วมสนับสนุนงานด้านเยาวชน ในโครงการเครือข่ายเยาวชนพืชน้ำน้อยรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ

การดำเนินงานด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ในปี พ.ศ. 2563 โดยดำเนินงานที่ชุมชนบ้านม่วงชุม ตำบลศรี อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ด้วยการวางระบบท่อส่งน้ำ ก่อสร้างฝายชะลอน้ำในลำห้วย ปรับปรุงระบบกรองน้ำดื่มชุมชน ก่อสร้างอาคารบังคับน้ำหน้าท่อลอด

เพื่อให้ชุมชนมีน้ำสำรองสำหรับอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร เกิดความมั่นคงทั้งด้านน้ำ ด้านอาหาร และด้านชีวิตความเป็นอยู่ นอกจากชุมชนบ้านม่วงชุม จังหวัดศรีสะเกษ แล้ว เอ็มเคยังได้สนับสนุนการดำเนินโครงการชุมชนทำดี ตำบลท่าไห อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนตำบลหนองใหญ่ ตำบลหนองใหญ่ อำเภอมือจันทน์ จังหวัดศรีสะเกษ ชุมชนบ้านวังยาว-วังเจริญ หมู่ที่ 9,10 ตำบลพลับพลา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา มีผู้ได้รับผลประโยชน์รวม 3,963 ครัวเรือน 12,035 คน พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ 13,248 ไร่ มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น 153,228 ลูกบาศก์เมตร

เอ็มเค รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำชุมชน และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ อย่างต่อเนื่อง

ชุมชนตำบลหนองใหญ่ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ

ฝ่ายชุมชนบ้านม่วงชุม
อำเภอเชียงทอง จังหวัดเชียงราย

ชุมชนท่าค้อ
อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี

ชุมชนบ้านวังยาว-วังเจริญ
อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

พืชน้ำอนุรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ

ตัวอย่างดำเนินงานชุมชนตำบลหนองใหญ่ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ

สภาเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ
ได้แนะนำให้เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำชุมชน
ตามแนวพระราชดำริ รัชกาลที่ 9
ร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
(องค์การมหาชน)

นายเอกอมร มะโนรัตน์
ประธานกรรมการคณะกรรมการบริหารจัดการแหล่งน้ำ
และทรัพยากรธรรมชาติชุมชนตำบลหนองใหญ่

ชุมชนตำบลหนองใหญ่ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ ประสบปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมซ้ำซากมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 เป็นต้นมา

อดีต

ในปี พ.ศ. 2560 สภาเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ ได้
แนะนำให้เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
รัชกาลที่ 9 ร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ
สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน.

ชุมชนได้ตั้งคณะทำงานบริหารจัดการน้ำชุมชน ร่วมกันสำรวจ
จัดเก็บข้อมูล วัดค่าระดับแหล่งน้ำ เส้นทางน้ำ ผังน้ำ และ
โครงสร้างน้ำในพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชาวบ้าน
ในพื้นที่ เพื่อสรุปแนวทางในการฟื้นฟูและพัฒนาร่วมกัน

อบรมระบบภูมิสารสนเทศ (QGIS) เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน

ในปี พ.ศ. 2562 เกิดวิกฤตหนักที่สุด ชุมชนประสบภัยแล้ง ขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค จำเป็นต้องหาซื้อจากภายนอกชุมชน ชุมชนจึงนำแผนงานพัฒนาแหล่งน้ำที่ได้จากการเรียนรู้ มาดำเนินงาน ในปีพ.ศ. 2563 เป็นต้นมาโดยมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ และสสน. สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาน้ำประปาผิวดินในพื้นที่ และ ในปี พ.ศ. 2567 บริษัท เอ็มเค เรสโตรองต์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เห็นความสำคัญของการพัฒนาแหล่งน้ำ และเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค และทำเกษตร ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

อบรมการเขียนผังน้ำ

ทำให้ชุมชนหนองใหญ่ มีน้ำใช้ตลอดปี เกิดประโยชน์สามารถลดค่าสูบน้ำของเทศบาลได้ถึง 300,000 บาทต่อปี สามารถเพิ่มปริมาณน้ำได้ 409,791 ลูกบาศก์เมตร ลดการใช้น้ำบาดาล 80% ชุมชนมั่นคงน้ำอุปโภค 3 หมู่บ้าน 388ครัวเรือน 1,223 คน และมีมั่นคงน้ำอุปโภค ในสถานที่ราชการ 3 แห่ง และผู้เข้ารับบริการ ได้แก่ โรงพยาบาลเมืองจันทร์, อำเภอเมืองจันทร์ และสถานีตำรวจภูธรเมืองจันทร์ รวม 1,000 คน

ปัจจุบัน ชุมชนหนองใหญ่ มีน้ำต้นทุนที่เพียงพอสำหรับผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน ดินจากที่แตกกระแหงกลับมีความชุ่มชื้นจากเดิมเป็นอย่างมาก และมีน้ำสำหรับผลิตประปาภายในชุมชนได้ตลอดทั้งปี

ภาพก่อนการดำเนินงาน

ภาพหลัง การดำเนินงาน

หนองโรงพยาบาล ใช้น้ำสำหรับอุปโภค ภายในโรงพยาบาลเมืองจันทร์

ภาพก่อน การดำเนินงาน

หนองตุ ใช้น้ำสำหรับอุปโภค
ภายในหมู่ที่ 4

ภาพหลัง การดำเนินงาน

หนองปลาชิวน้อย ใช้น้ำสำหรับอุปโภค
ภายในหมู่ที่ 9

หนองดุม ใช้น้ำสำหรับอุปโภค-บริโภค
ภายในหมู่ที่ 4

หนองใหญ่ ใช้น้ำสำหรับอุปโภค
ภายในหมู่ที่ 10

ផលបូជន៍

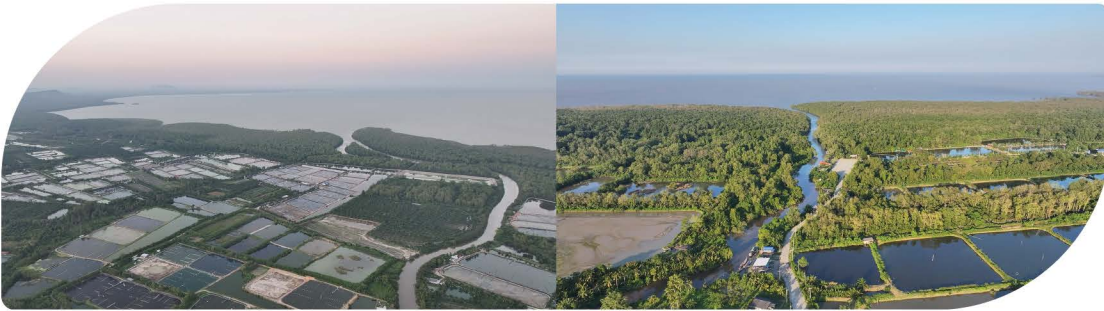
“ชุมชนเราไม่ได้แก้ปัญหาน้ำ แต่เราบริหารน้ำแล้ง”

ชุมชนป่าภูถ้ำ ตำบลเวียงน้อย อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น เกิดขึ้นได้เพราะการได้รับโอกาสเรียนรู้ และลงมือทำตามแนวทางการจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ชุมชนป่าภูถ้ำได้นำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค้นหาโจทย์ใหญ่ และเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน คือ **บริหารน้ำแล้ง** เก็บน้ำที่ฝนดี 2 ปี ให้ข้ามแล้ง 4 ปี ร่วมกับการใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่เดิม **ส่งต่อใช้น้ำซ้ำ** จนทุกวันนี้ พลังแห่งการพึ่งตนเองของคนในชุมชนด้านน้ำ เป็นทางรอดที่ชุมชนป่าภูถ้ำ เกิดความมั่นคงด้านทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า แล้วต่อยอดเรื่องพลังงาน ผลผลิต และ รายได้ ปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ ได้เข้ามาสานต่องานเกษตร **นำเทคโนโลยีทำเกษตรได้ตลอดปี** ปลูกผักในโรงเรือน ควบคุมการให้น้ำผ่านแอปพลิเคชันในมือถือ ช่วยประหยัดน้ำ ประหยัดเวลา และมีผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี ส่งขายในตลาดของอำเภอเวียงน้อยเป็นประจำทุกสัปดาห์ ช่วยให้ชุมชนมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น 3 เท่า และที่สำคัญ ชุมชนมีชีวิตตามวิถีพอเพียง และ สังคมอยู่กันพร้อมหน้า

“ความล้ำเอื้อที่ยั่งยืน เพราะ ป่าชายเลนคือชีวิตของชุมชน”

ชุมชนลีเล็ด อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร เป็นชุมชนที่อยู่ติดทะเลบริเวณอ่าวบ้านดอน ได้ดำเนินงานร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ตั้งแต่ ปี 2553 จนถึงปี พ.ศ. 2557 ซึ่งมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้ถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน เริ่มต้นจากกำหนดกฎกติกาการอนุรักษ์ป่าชายเลน การจัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้เครื่องมือสำหรับประมงพื้นบ้านให้ถูกกฎหมาย และจัดทำบ้านหอย ภายหลังปี 2557 ชุมชนยังร่วมกันดูแลผืนป่า จากพื้นที่ป่าชายเลนเดิม 5,000 ไร่ ปัจจุบัน สามารถขยายเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนกว่า 8,000 ไร่ มูลค่าป่า กว่า 900 ล้านบาท ป่าชายเลนชุมชนลีเล็ดแห่งนี้ เป็นแหล่งอาหาร อาชีพ และรายได้หลัก หล่อเลี้ยงชุมชน มีมูลค่าผลผลิตจากป่าชายเลนและประมงพื้นบ้าน ประมาณ 2 ล้านบาทต่อปี เกิดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สร้างรายได้ 12 ล้านบาทต่อปี

“เยาวชนน้อมนำพระราชดำริ ปั้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำทะเลน้อย” กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

กลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม ได้น้อมนำแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาดำเนินงานจัดการน้ำอย่างบูรณาการ เริ่มจากศึกษาสภาพแวดล้อมและหลังวิกฤตการณ์น้ำท่วม ตั้งแต่ พื้นที่ป่าต้นน้ำเทือกเขาบรรทัด บ้านบางเหรียง อำเภอป่าพะยอม และ วิเคราะห์คุณภาพน้ำ ดิน และ ปริมาณไมโครพลาสติกที่ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อาหารและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้ง ศึกษาผลกระทบของน้ำท่วมต่อระบบนิเวศและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่บริเวณปลายน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย อำเภอควนขนุน ซึ่งพบว่า จอกหูหนูยักษ์ ส่งผลต่อการระบายน้ำลงสู่ทะเลน้อย และมีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ

กลุ่มเยาวชน สรุปรการดำเนินงานฟื้นฟูระบบนิเวศ ตั้งแต่ป่าต้นน้ำ จนถึง ปลายน้ำที่ทะเลน้อย ดังนี้

- **ป่าต้นน้ำ** ปลูกป่าต้นน้ำด้วยพันธุ์ไม้ท้องถิ่น เช่น ต้นธัมมมัง ต้นประและต้นพะยอม

เยาวชนร่วมกันปลูกไม้พื้นถิ่น

- **กลางน้ำ** เพาะกล้า และปลูกป่าเพื่อเพิ่มป่าเศรษฐกิจชุมชน

- **ปลายน้ำ** กำจัดจอกหูหนูยักษ์ นำมาทำเป็นปุ๋ยพืชสด และ คัดค้านนวัตกรรม บำบัดโลหะหนักจากน้ำเสียที่เกิดจากสีย้อมกระดาษด้วย **Electrocoacution**

กำจัดจอกหูหนูยักษ์

นำจอกหูหนูยักษ์มาทำเป็นปุ๋ยพืชสด

นวัตกรรม บำบัดโลหะหนักจากน้ำเสียด้วย **Electrocoacution**

A photograph of a dense forest with tall, thin trees and a thick canopy of green leaves. Sunlight filters through the trees, creating dappled light on the forest floor. The image is overlaid with two large, semi-transparent purple shapes: a large, irregular shape on the left side and a smaller, more rounded shape at the bottom right. The text is centered in the upper left area, within the purple overlay.

ผลการดำเนินงาน ปี พ.ศ. 2568

ผลการดำเนินงานปี พ.ศ. 2568

ชุมชนสามารถบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง 41,333 ครัวเรือน พื้นที่เกษตร 178,298 ไร่ เพิ่มปริมาณน้ำสำรอง 10.57 ล้านลูกบาศก์เมตร และสามารถเพิ่มผลผลิตในฤดูแล้ง 1,301 ครัวเรือน มีมูลค่าผลผลิต 7.45 ล้านบาท รวมทั้ง มีชุมชนที่ดำเนินงานเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่เพิ่มขึ้น 199 ครัวเรือน และมีเกษตรกรนำตัวอย่างไปขยายผลด้วยตัวเอง 15 ครัวเรือน รวมทั้ง สร้างตัวอย่างดำเนินงาน ไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ใน 46 ชุมชน พื้นที่รวม 87,218 ไร่

ในปี พ.ศ. 2568 มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้ดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายชุมชน เยาวชน และ หน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1) เครือข่ายชุมชน รวม 1,857 หมู่บ้าน ดังนี้

ระดับ 1 : บริหารจัดการน้ำได้ด้วยตนเอง

ชุมชนพัฒนาตนเอง เรียนรู้และสามารถบริหารจัดการน้ำ ตามแนวพระราชดำริ ได้ด้วยตนเอง รวม 1,072 หมู่บ้าน มีหน่วยงานร่วมสนับสนุน รวม 14 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมการพัฒนาชุมชน กรมชลประทาน กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สภาเกษตรกรแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยพะเยา ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) กลุ่มธุรกิจ TCP และมูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย

ระดับ 2 : บริหารทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเศรษฐกิจชุมชน

ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง และดำเนินงานเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ มีปฏิทินการเพาะปลูกสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ร่วมคิด ร่วมผลิต ร่วมขาย มีรายได้และผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี รวม 364 หมู่บ้าน มีหน่วยงานร่วมสนับสนุน รวม 8 หน่วยงาน ได้แก่ กองทัพบก กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

ระดับ 3 : เครือข่ายขยายผลสู่ความยั่งยืน

ชุมชนเป็นต้นแบบขยายผลตัวอย่างความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ เกิดการขยายผลต่อเนื่อง มีศักยภาพสู่ความยั่งยืน รวม 421 หมู่บ้าน มีหน่วยงานร่วมสนับสนุน รวม 15 หน่วยงาน ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มูลนิธิโคคา โคลา กลุ่มธุรกิจ TCP บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มูลนิธิบัวหลวง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท กลุ่มเซ็นทรัล จำกัด บริษัท เอ็มเค เรสโตรองต์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มูลนิธิมิตรภาพธิ อิล็คทริกไทย บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) บริษัท เขตอุตสาหกรรม กบินทร์บุรี จำกัด บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) และ กองทุนฮอนด้าเคียงข้างไทย

2) เครือข่ายเยาวชน รวม 640 กลุ่ม ได้แก่

ระดับ 1 : รวมกลุ่มดำเนินงาน

เยาวชนรวมกลุ่มรุ่นพี่ และ รุ่นน้อง ดำเนินงานโครงการบริหารจัดการน้ำ ตามแนวพระราชดำริ

ระดับ 2 : ขยายผลและถ่ายทอด

เยาวชนดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายทั้งในและนอก โรงเรียน และชุมชน ในการบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า

ระดับ 3 : เครือข่ายขยายผลต่อเนื่อง

เยาวชนสามารถขยายผลดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีศักยภาพสู่ความยั่งยืน

ผลดำเนินงาน ปี พ.ศ. 2568 แยกตาม 3 แผนงาน ดังนี้

1) งานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนได้ด้วยตนเอง ดำเนินงานเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตัวอย่างความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

ในปี พ.ศ. 2568 มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้ร่วมกับหน่วยงานความร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ท้องที่ ท้องถิ่น ชุมชน และเยาวชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานในด้านต่างๆ ในรูปแบบทั้งในพื้นที่ ออนไลน์ และเครือข่ายสื่อ ดังนี้

1.1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ “แผนปฏิบัติการพัฒนากว๊านพะเยา” ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนากว๊านพะเยา ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2567 – 2571) ต่อเนื่องบนฐานความสำเร็จ 10 ปีที่ผ่านมา ร่วมกับหน่วยงานท้องที่ ท้องถิ่น ชุมชน และสถาบันการศึกษา ซึ่งในปี พ.ศ. 2568 ได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการพัฒนากว๊านพะเยา ประกอบด้วย 4 แผนงาน ได้แก่ ด้านฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำ ด้านบริหารจัดการน้ำ ด้านคุณภาพน้ำ และ ด้านคุณภาพชีวิต ร่วมกับ 9 หน่วยงาน และ ท้องที่ ท้องถิ่น ในจังหวัดพะเยา แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- **พัฒนาคน** ได้แก่ พัฒนาหลักสูตรด้านการจัดการน้ำชุมชน พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมในหลักสูตรปริญญาโท-เอก และ สร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อติดตามสถานการณ์น้ำในพื้นที่ป่าต้นน้ำ

- **พัฒนาระบบ** ได้แก่ ประยุกต์ใช้วิทยาการระบบ (Systems Science) และ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พัฒนาระบบวิเคราะห์ ติดตามปริมาณน้ำแบบ Real time และ พัฒนาเทคโนโลยีสำรวจอ่างเก็บน้ำ พร้อมติดตั้งสถานีโทรมาตร

- **ต่อยอดโครงสร้าง** ได้แก่ พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำในพื้นที่ และ พัฒนาระบบเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ด้วยนวัตกรรม Smart Farm

1.2) เกิดเครือข่ายเยาวชนและชุมชน เกิด ด้วย ทำ มาร่วมเรียนรู้สู่การลงมือทำ การบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริของรัชกาลที่ 9 ใน 4 ภูมิภาค รวม 250 คน ได้แก่ ภาคกลาง ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา และพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ชุมชนตำบลลงขันเหล็ก จังหวัดปราจีนบุรี ภาคใต้ ณ โรงเรียนป่าพะยอมพิทยาคม อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง และโรงเรียนคีรีราษฎร์พัฒนา อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ชุมชนป่าภูเก้า จังหวัดขอนแก่น และ ภาคเหนือ ณ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 61 จังหวัดเชียงใหม่

1.3) เกิดเครือข่ายพื้าน้องรักษ์น้ำตามแนวพระราชดำริ โดยในปี พ.ศ. 2568 มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้สนับสนุนให้เครือข่ายเยาวชน รวม 26 กลุ่ม นำความรู้มาพัฒนาพื้นที่ รวมทั้ง ลงมือปฏิบัติจริงตามแผนงานที่ดำเนินงานฟื้นฟูพัฒนาทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริ ร่วมกับรุ่นพี่ และ ผู้ใหญ่ในพื้นที่

1.4) ถ่ายทอดความสำเร็จในพื้นที่จริง “พิพิธภัณฑิ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ” ในปี พ.ศ. 2568 พิพิธภัณฑิ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนฯ ได้ถ่ายทอดความสำเร็จให้แก่ผู้สนใจ รวม 43 ครั้ง ผู้เข้าร่วม รวม 3,255 คน จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและเยาวชน รวมทั้ง ได้คัดเลือกชุมชน เป็นพิพิธภัณฑิ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนฯ เพิ่มขึ้น จำนวน 2 แห่ง รวมเป็น 32 แห่ง ได้แก่ ชุมชนตำบลนครป่าหมาก อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ชุมชนตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการน้ำและการเชื่อมโยงแหล่งน้ำในชุมชน และการฟื้นฟูอนุรักษ์ป่าชุมชน การทำวนเกษตร

ชุมชนตำบลนครป่าหมาก อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

ชุมชนตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา

1.5) เผยแพร่ความสำเร็จการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ” ฉบับการ์ตูนแบบ E-Book และสื่อวีดิทัศน์ บนเว็บไซต์ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ

2) งานบริหารทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเศรษฐกิจชุมชน ดำเนินงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการเสริมความมั่นคงด้านทรัพยากรดิน น้ำ ป่า และการประกอบอาชีพ พัฒนาความเป็นอยู่ที่ดี ด้วยการสร้างตัวอย่างของการพึ่งตนเอง เกิดกลุ่มร่วมคิดร่วมทำ โดยวิเคราะห์สมดุลน้ำ จัดรูปที่ดิน พัฒนาระบบกระจายน้ำ วางแผนเพาะปลูก เป็นตัวอย่างความสำเร็จเพื่อขยายผลการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริ ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ โครงการสร้างตัวอย่างดำเนินงาน “ไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” และ สร้างตัวอย่างดำเนินงาน “เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่” สนับสนุนการดำเนินงานโดยสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2568

2.1) ดำเนินงานสร้างตัวอย่าง ไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ในปี พ.ศ. 2568 ดำเนินงานอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และวนเกษตร ร่วมกับ 46 ชุมชน พื้นที่รวม 87,218 ไร่ ชุมชนได้ผลผลิตจากป่า สร้างรายได้ครัวเรือนรวม 3.82 ล้านบาท ลดรายจ่ายในครัวเรือนรวม 3.58 ล้านบาท

2.2) ดำเนินงานสร้างตัวอย่าง เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ในปี พ.ศ. 2568 ชุมชนได้ดำเนินงานเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ 199 ครัวเรือน พื้นที่ 113.82 ไร่ ลดรายจ่ายในครัวเรือนรวม 6.74 ล้านบาทต่อปี มีรายได้เพิ่มขึ้นรวม 18.80 ล้านบาท ซึ่งในช่วงสถานการณ์ภัยแล้ง ชุมชนยังคงมีน้ำในการทำเกษตร 1,301 ครัวเรือน มีรายได้ในช่วงฤดูแล้ง 7.45 ล้านบาทต่อปี และลดรายจ่ายครัวเรือน 2.93 ล้านบาทต่อปี

2.3) โครงการ สระน้ำเพื่อชีวิต อุทิศถวาย พ่อของแผ่นดิน ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของผู้สนับสนุน (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค) ด้วยการน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งในปี พ.ศ. 2568 ดำเนินงานร่วมกับ 9 ชุมชน รวม 12 สระ ทำให้มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น 60,000 ลูกบาศก์เมตร ชุมชนสามารถกักเก็บน้ำเวลาน้ำหลาก หรือน้ำฝน ไว้ใช้ในเวลาน้ำแล้ง ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำเข้าพื้นที่เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่แปลงรวม เพิ่มความมั่นคงน้ำและอาหาร ดังนี้

- ชุมชนเพ็กเพื่อย ตำบลหนองหว้า อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
- ชุมชนท่าค้อ อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี
- ชุมชนดงบัง อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น
- ชุมชนโนนแต้ ตำบลหนองขาม อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
- ชุมชนตำบลบุงคล้า อำเภอบุงคล้า จังหวัดบึงกาฬ
- ชุมชนลุ่มทองและเครือข้าย ตำบลหนองโบสถ์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
- ชุมชนตำบลเวียงคุก อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
- ชุมชนม่วงชุม ตำบลศรี้ง อำเภอเขียงของ จังหวัดเชียงราย
- ชุมชนป่าภูถ้ำ ตำบลเวียงน้อย อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น

3) งานเครือข่ายขยายผลสู่ความยั่งยืน ดำเนินงานเพิ่มตัวอย่างความสำเร็จของงานพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ นำไปสู่การขยายผลความสำเร็จจากชุมชนแกนนำ ไปสู่ชุมชนขยายผล สามารถบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ในปี 2568 ได้ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานสนับสนุน จำนวน 3 โครงการ รวม 41 ชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ตามแนวพระราชดำริ ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ของผู้สนับสนุน จำนวน 38 ชุมชน ดังนี้

3.2.1) กองทุนฮอนด้าเคียงข้างไทย รวม 3 ชุมชน ดังนี้

- ชุมชนดงผาปูน อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
- ชุมชนหนองโน อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
- ชุมชนเครือข่ายรักษาลุ่มน้ำลาว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

3.2.2) บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) รวม 7 ชุมชน ดังนี้

- ชุมชนเทศบาลตำบลจุมจัง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- ชุมชนตำบลบุงคล้า อำเภอบุงคล้า จังหวัดบึงกาฬ
- ชุมชนบ้านม่วงชุม อำเภอเขียงของ จังหวัดเชียงราย
- ชุมชนเครือข่ายลุ่มน้ำแม่ละอู-แจ่มบอน อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- ชุมชนทุ่งสง-ตำบลที่วัง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ชุมชนทุ่งสง-ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ชุมชนบ้านหนองจอก อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

3.2.3) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ดำเนินงาน รวม 2 ชุมชน ดังนี้

- ชุมชนบ้านโนนแต้ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
- ชุมชนบ้านดงบัง อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น

3.2.4) บริษัท ที ซี พาร์มาซูติคอล อุตสาหกรรม จำกัด ดำเนินงาน รวม 3 ชุมชน ดังนี้

- ชุมชนดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
- ชุมชนบ้านสระหลวง อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
- ชุมชนตำบลหนองจิก อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย

- 3.2.5) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ดำเนินงาน รวม 7 ชุมชน ดังนี้
- เครือข่ายลุ่มน้ำแม่ละอู-แม่ลำปาง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
 - ชุมชนเหมืองแม่หาด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
 - ชุมชนบ้านร้องแง อำเภอบัว จังหวัดน่าน
 - ชุมชนหนองเตา อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
 - ชุมชนตำบลบ้านนา อำเภอสางเา จังหวัดตาก
 - ชุมชนบ้านหัวเหวพัฒนา หมู่ 11 อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
 - ชุมชนเพ็กเพือ อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู
- 3.2.6) บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) ดำเนินงาน รวม 1 ชุมชน ดังนี้
- ชุมชนเพชรน้ำหนึ่ง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
- 3.2.7) บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ดำเนินงาน รวม 2 ชุมชน ดังนี้
- ชุมชนบ้านศาลาดีน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
 - ชุมชนคลองลัดมะยม อำเภอบางละมวด กรุงเทพมหานคร
- 3.2.8) บริษัท เอ็ม เค เรสโตรองต์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ดำเนินงาน รวม 3 ชุมชน ดังนี้
- ชุมชนตำบลหนองใหญ่ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ
 - ชุมชนบ้านท่าค้อ อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี
 - ชุมชนบ้านวังยาว-วังเจริญ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด
- 3.2.9) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ดำเนินงาน รวม 2 ชุมชน ดังนี้
- ชุมชนบ้านหนองกระทิง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
 - ชุมชนบ้านคลองมะหาด ตำบลท่าตะเกียบ อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 3.2.10) มูลนิธิมิตซูบิชิ อิเล็กทริกไทย ดำเนินงาน รวม 1 ชุมชน ดังนี้
- ชุมชนบ้านเขาใหญ่ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี
- 3.2.11) บริษัท กลุ่มเซ็นทรัล จำกัด รวม 2 ชุมชน ดังนี้
- ชุมชนห้วยปลาหลด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
 - ชุมชนตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
- 3.2.12) มูลนิธิบัวหลวงและธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ดำเนินงาน รวม 4 ชุมชน ดังนี้
- ชุมชนตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา
 - ชุมชนตำบลนครป่าหมาก อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก
 - ชุมชนบ้านผาชัน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
 - ชุมชนตำบลท่ามะไฟหวาน อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
- 3.2.13) บริษัท เขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี จำกัด รวม 1 ชุมชน ดังนี้
- ชุมชนบ้านเล่า อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี (เครือข่ายชุมชนดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี)

3.2) โครงการชุมชนแห่งการเรียนรู้และอยู่ดีมีสุข ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของผู้สนับสนุน (มูลนิธิโคคา-โคลา) จำนวน 1 ชุมชน ดังนี้

- ชุมชนตำบลชัยสมบูรณ์ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

3.3) โครงการดำเนินงานจัดทำโครงสร้างทางชลศาสตร์เพิ่มเติม กรณีวิกฤตอุทกภัย ดำเนินงานโดยใช้งบประมาณคงเหลือ ปี 2567 จำนวน 2 ชุมชน ดังนี้

- ชุมชนเหมืองแม่หาด อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
- ชุมชนหนองปิงไก่อ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

The background of the page features a photograph of a wide river with brownish water, likely a floodplain, under a heavy, grey, overcast sky. The river is bordered by a line of green trees in the distance. Overlaid on this image are several large, semi-transparent purple shapes: a large circle on the left side and several wavy, horizontal bands at the bottom, creating a modern, graphic design.

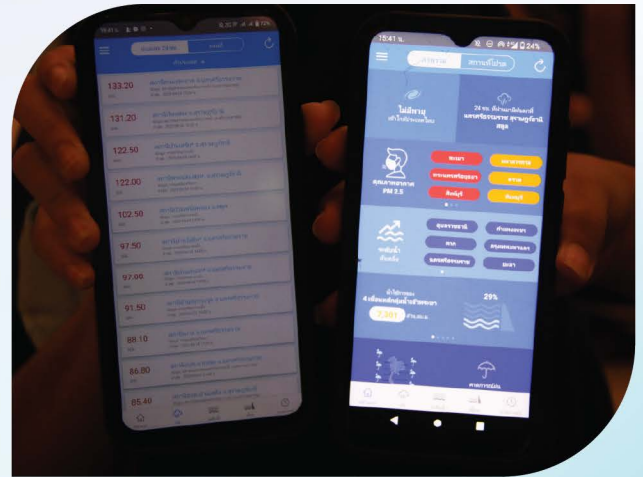
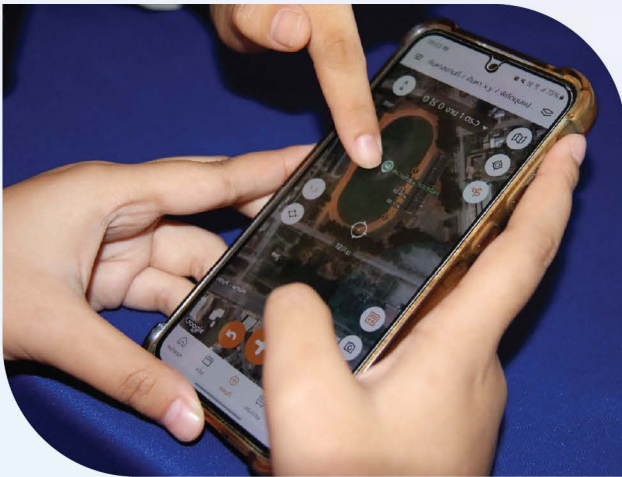
แผนดำเนินงาน ปี 2569

การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ได้น้อมนำแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานให้คณะกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 ความเป็นว่า “การจัดการน้ำชุมชนนั้น เห็นความสำเร็จในบางชุมชนแล้ว ให้ชุมชนชาวบ้าน ที่มีความรู้ ประสบความสำเร็จ มีประสบการณ์ จัดการและพัฒนาในพื้นที มาช่วยขยายผลไปยังชุมชนอื่น” มาเป็นแนวทางดำเนินงานร่วมกับ 60 ชุมชนแกนนำเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

ในปี พ.ศ. 2569 มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ มีแนวทางและแผนดำเนินงาน รวมทั้ง หลักการเลือกพื้นที่ดำเนินงาน ดังนี้

1. แนวทางดำเนินงาน

- 1.1 เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในพื้นที่ชุมชนแกนนำ การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
- 1.2 สร้างตัวอย่างการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า พลังงาน ตามแนวพระราชดำริ ฟังตนเองได้ ใช้ข้อมูล สมดุลน้ำ บริหารจัดการให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.3 ขยายผลและขับเคลื่อนโดยชุมชน โดยน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดความมั่นคงทั้งด้านน้ำ ด้านอาหาร และด้านชีวิตความเป็นอยู่

2. แผนดำเนินงาน

- 2.1 แผนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนได้ด้วยตนเอง ดำเนินงานถ่ายทอดความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ ให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเอง และสามารถบริหารจัดการน้ำได้ด้วยตนเอง จำนวน 6 โครงการ
- 2.2 แผนงานบริหารทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเศรษฐกิจชุมชน ดำเนินงานสร้างตัวอย่างบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และขยายเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ จำนวน 3 โครงการ
- 2.3 แผนงานเครือข่ายขยายผลสู่ความยั่งยืน ดำเนินงานสร้างตัวอย่างงานพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบเครือข่ายการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 2 โครงการ
- 2.4 การดำเนินงานบริหารทั่วไป ดำเนินงานบริหารงาน และสำนักงาน รวมทั้งประเมิน ติดตามผลการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

บริหารจัดการ ดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริ

ตัวอย่างผลผลิตและผลิตภัณฑ์ จากชุมชนเครือข่ายพืชรักธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

3. หลักการเลือกพื้นที่ดำเนินงาน

- 3.1 เป็นพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และอยู่นอกพื้นที่ชลประทาน
- 3.2 เป็นชุมชนที่สามารถดำเนินงาน และขยายผลความสำเร็จโดยชุมชน

ชุมชนตำบลนครป่าหมาก อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

ชุมชนบ้านโนนแต้ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ชุมชนบ้านศาลาดิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ภาคผนวก

43

รายนามผู้บริจาค

47

สรุปข่าวเด่น

60

เรื่องเล่าจากปก

รายนาม ผู้บริจาค

วันที่ 1 พ.ย. 67 -31 ต.ค. 68

ผู้บริจาคในนามบุคคล

คุณภูมิธรรม เวชยชัย	10,000.00
คุณสุนทรียา วงศ์ศิริกุล	10,000.00
คุณฉันทพัทธ์ ขำโคกกรวด	3,000.00
คุณอรรษิษฐ์ สัมพันธรัตน์	3,000.00
คุณธีรณัฐ สินศิริถาวร	2,000.00
คุณบุญเรือน ไทยวัฒนธรรม	2,000.00
พลเอก สนธิชนก สังขจันทร์	1,500.00
คุณรุจวรรณ จางตรานนท์	1,000.00
นาย หิรัญฐิติ บำรุงสวัสดิ์	25,000.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	22,000.00
คุณเทวัญ มานะธัญญา	10,000.00
คุณโสฬส เทศนา	9,000.00
คุณยงศักดิ์ สินธุภิญโญ	3,000.00
คุณพงศ์พรรณ หุตยถาวร	3,000.00
นางสาวทัชชกร วรจิตวรรณกุล	2,569.00
คุณรัตนาวดี สุนทรพันธุ์	2,000.00
นส. วรณี เอียวภิรมย์กุล	1,800.00
MR. YINGSAK MALEEWAT	1,000.00
คุณมาลินี หงษ์จินดาเกศ	500.00
คุณเมธี ปทุมมาสูตร	300.00
คุณภาวิณี เชาว	100.00
คุณปิยวัฒน์ ชาติพิทักษ์	100.00
MISSAPINYA TAIYAMANEE	100.00
MISS Panicha Plotphai	100.00
ไม่มีข้อมูลผู้บริจาค	297,549.99

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 410,618.99

ผู้ร่วมบริจาคเงินครบรอบ ๑๐๐๐๐

ผู้บริจาคในนามนิติบุคคล

บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)	19,638,000.00
มูลนิธิฮอนด้าประเทศไทย	12,315,920.00
บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด (มหาชน)	6,785,700.00
บริษัท ที.ซี. ฟาร์มาซูติคอล อุตสาหกรรม จำกัด	4,096,500.00
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	3,789,500.00
บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ลำปาง) จำกัด	3,500,000.00
บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด	3,000,000.00
The Coca-Cola Foundation Thailand	2,255,568.00
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สำนักงานใหญ่)	2,000,000.00
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	2,000,000.00
มูลนิธิป่าทองคำ เอ็ม เค	1,960,430.00
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)	1,872,500.00

ผู้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการ

ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	1,253,000.00
บริษัท เขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี จำกัด	1,170,000.00
บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	652,000.00
มูลนิธิมิตซูบิชิ อิเล็กทริกไทย	250,000.00
กรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ	3,000.00
กรมทางหลวงชนบท	2,000.00
กรมบังคับคดี	2,000.00
กรมโยธาธิการและผังเมือง	3,000.00
กรมศิลปากร	1,000.00
กรมศุลกากร	3,000.00
กรมส่งเสริมสหกรณ์	3,000.00
กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม	2,000.00
กองกลาง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	3,000.00
กองทัพบก	10,000.00
กองทัพอากาศ	10,000.00
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	3,000.00
กองทุนสวัสดิการ สำนักงานศาลปกครอง	1,500.00
กองทุนสวัสดิการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	3,000.00
กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	5,000.00
กองสารนิเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	10,000.00
การกีฬาแห่งประเทศไทย	3,000.00
การเคหะแห่งชาติ	3,000.00
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	3,000.00
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	2,500.00
การทำเรือแห่งประเทศไทย	5,000.00
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (สำนักงานใหญ่)	10,000.00
การยางแห่งประเทศไทย	2,000.00
การรถไฟฯขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย	3,000.00
การรถไฟแห่งประเทศไทย	3,000.00
คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	5,000.00
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	10,000.00
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	10,000.00
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	10,000.00
ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	10,000.00
ธนาคารแห่งประเทศไทย	3,000.00
ธนาคารออมสิน	50,000.00
ธนาคารอาคารสงเคราะห์	10,000.00
บริษัท 360 องศา เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด	5,000.00
บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด	3,000.00
บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	3,000.00
บริษัท ขนส่ง จำกัด	3,000.00
บริษัท จูเวไนล์ จำกัด	3,000.00
บริษัท เจ เอส แอล โกลบอล มีเดีย จำกัด	10,000.00
บริษัท ซาญอิสสระ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)	1,000.00
บริษัท ชิน คัมพานี จำกัด	10,000.00
บริษัท ซี.เอ. อินโฟ มีเดีย จำกัด	6,000.00
บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)	10,000.00

บริษัท โซนิคส์ ยูธ 1999 จำกัด	10,000.00
บริษัท ดรีม ทีม เน็ตเวิร์ค จำกัด	5,000.00
บริษัท ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด	2,000.00
บริษัท ทริปปเปิล วี บรอดคาสท์ จำกัด	3,000.00
บริษัท ทางยกระดับดอนเมือง จำกัด (มหาชน)	5,000.00
บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	10,000.00
บริษัท ทิพย์ประกันภัย จำกัด (มหาชน)	5,000.00
บริษัท ทิวบูรพา จำกัด	3,000.00
บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)	3,000.00
บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)	10,000.00
บริษัท ไทยฮอนด้า จำกัด	5,000.00
บริษัท บางกอก มีเดีย แอนด์ บรอดคาสติ้ง จำกัด	5,000.00
บริษัท บางกอกดิสทริบิวเตอร์ จำกัด	10,000.00
บริษัท บ้านปู เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)	3,000.00
บริษัท บีอีซี - มัลติมีเดีย จำกัด	10,000.00
บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)	5,000.00
บริษัท โพร-ลิงค์ จำกัด	10,000.00
บริษัท มาเธอร์ ครีเอชั่น จำกัด	2,000.00
บริษัท เมเจอร์ ไอเอ็มซี จำกัด	3,000.00
บริษัท เมนสแตนด์ ครีเอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด	5,000.00
บริษัท รีเจนซี่ บรันดิไทย จำกัด	20,000.00
บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด	3,000.00
บริษัท สมุนไพรไทย หงส์ไทย จำกัด	30,000.00
บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนสิริกไทย จำกัด	10,000.00
บริษัท อีฟ ลิงค์ จำกัด	20,000.00
บริษัท เอดีเค ไทย จำกัด	10,000.00
บริษัท เอบีเอ็ม คอนเนค จำกัด	2,000.00
บริษัท เอฟพี จำกัด	5,000.00
บริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน)	5,000.00
บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด (มหาชน)	5,000.00
บริษัท ไอทูนี คอมมิวนิเคชั่น จำกัด	2,000.00
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	3,000.00
มูลนิธิทันตนวัตกรรม ในพระบรมราชูปถัมภ์	3,000.00
มูลนิธิสงเคราะห์ครอบครัวทหารผ่านศึกในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	5,000.00
มูลนิธิสภาการสื่อสารมวลชน	3,000.00
ศรีวิชัย มูลนิธิ	50,000.00
ศิริราชมูลนิธิ	10,000.00
ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย	1,000.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2,000.00
สภากาชาดไทย	1,500.00
สภาการพยาบาล	5,000.00
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	5,000.00
สมาคมคนต้นคิดเพื่อสังคมไทย	1,000.00
สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	10,000.00
สมาคมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล (ประเทศไทย)	5,000.00
สมาคมสโมสรพนักงานยาสูบกรุงเทพมหานคร	3,000.00

สมาพันธ์สมาคมวิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์	2,000.00
สวัสดิการกรมพัฒนาธุรกิจการค้า	2,000.00
สำนักงานกิจการยุติธรรม	1,000.00
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	10,000.00
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)	3,000.00
สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	2,000.00
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)	3,000.00
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.)	1,500.00
สำนักงานประกันสังคม	3,000.00
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองกลาง ส่วนการคลัง	10,000.00
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	2,000.00
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	2,000.00
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	1,500.00
สำนักงานมูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลน ในพระบรมราชูปถัมภ์	5,000.00
สำนักงานรักษาความปลอดภัย องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์	5,000.00
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	2,000.00
สำนักงานอัยการสูงสุด	3,000.00
องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย	2,000.00
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์	3,000.00
เครือข่ายจัดการน้ำชุมชนเกิดด้วยทำจังหวัดแพร่	8,200.00
บริษัท เคคูโดส จำกัด	5,000.00

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น **67,209,818.00**

หมายเหตุ : ผู้ร่วมบริจาคในนามบุคคล และนิติบุคคล ผ่านงานครบรอบ 73 ปี อสมท. เป็นเงิน 690,000 บาท

สรุป ข่าวเด่น

สำนักข่าวอิศรา
วันที่ 11 มกราคม 2568

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า ทรงประชุมมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธานการประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช 2568 ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2568 เวลา 17 นาฬิกา สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานการประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช 2568 ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ ห้องประชุม สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา อาคารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินายสุเมธ ตันติเวชกุล ประธานกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ พร้อมด้วยคณะกรรมการมูลนิธิฯ และผู้เกี่ยวข้อง เฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ โอกาสนี้ ได้พระราชทานพระราชวโรกาสให้ผู้สนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท รับพระราชทานเข็มที่ระลึกของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ และพระราชทานเกียรติบัตรให้ผู้แทนเยาวชนผู้นำร่องรักษาน้ำ ตามแนวพระราชดำริ จากโรงเรียนเสริมงามวิทยาคม จังหวัดลำปาง กลุ่มเยาวชนพนาดร/ กลุ่มบริหาร

จัดการนำชุมชนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และโรงเรียนบัวเชดวิทยา จังหวัดสุรินทร์

จากนั้น ทรงเป็นประธานการประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช 2568 ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทอดพระเนตรวีดิทัศน์และทรงฟังบรรยายสรุปผลดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ นับตั้งแต่ก่อตั้งในปีพุทธศักราช 2555 จนถึงปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้ดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วน บริหารจัดการนำชุมชนตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เห็นความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า พลังงาน อาชีพ และกองทุนชุมชน

ผลการดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในปีพุทธศักราช 2567 ชุมชนสามารถบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งให้พื้นที่ เกษตรกว่า 30,000 ไร่ เพิ่มปริมาณน้ำสำรอง 1.13 ล้าน ลูกบาศก์เมตร และสามารถเพิ่มผลผลิตในฤดูแล้งมูลค่า 3.95 ล้านบาทรวมทั้งสร้างตัวอย่างการดำเนินงาน ไม่ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ในพื้นที่กว่า 40,000 ไร่ ชุมชนมีรายได้ จากป่ามากกว่า 7 ล้านบาทต่อปี สามารถช่วยรัฐประหยัดค่า ชดเชยความเสียหายได้ถึง 7,900 ล้านบาท นอกจากนี้ยังเกิด พื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จเป็น พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ เพิ่มขึ้น 2 แห่ง รวมเป็น 30 แห่ง ได้แก่ ชุมชนบ้านแม่ขมิ้ง ตำบลสรอย อำเภอลำปาง จังหวัดแพร่

ในอดีตประสบปัญหาน้ำหลากและดินโคลนถล่ม เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน กรมชลประทานจึงได้สร้าง อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง เพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำ ความจุน้ำ 5 แสนลูกบาศก์เมตร แต่ยังคงประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ชุมชนจึง หันมาร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการน้อมนำแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำอย่างต่อเนื่อง มีธรรมนูญชุมชน กำหนดให้ทุกหมู่บ้านร่วมกันสร้างฝายชะลอน้ำเป็น ประจำทุกเดือน กำหนดกฎกติการ่วมกัน ผลสำเร็จในปัจจุบัน ป่าต้นน้ำ 389 ไร่ มีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง มีความจุเพิ่มขึ้น สามารถบริหารจัดการน้ำได้ 6 รอบต่อปี มีการใช้น้ำซ้ำ น้ำส่วนเกินน้ำกลับไปใช้ซ้ำในพื้นที่ตอนล่าง มีสระน้ำแก้มลิง สำรองน้ำ 40 สระ เดิมมีน้ำท่าเกษตรได้เพียง 300 ไร่ ปัจจุบัน มีระบบกระจายน้ำได้ทั่วถึง ทั้ง 1,200 ไร่ มีมูลค่าผลผลิตปีละกว่า 7 ล้านบาท

ชุมชนบ้านห้วยซิม ตำบลน้ำเลา อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ประสบปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยครั้งใหญ่ เกิดความเสียหายทั้งชีวิต ทรัพย์สินและพื้นที่เกษตรจนต้องถอยร่นต้องจัดหา น้ำมาแจกให้ชุมชน ต่อมาในปีพุทธศักราช 2560 ชุมชน มีโอกาสเรียนรู้เรื่องน้ำจากโรงเรียนบริหารจัดการน้ำ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ และได้นำความรู้กลับมาทำงานในชุมชน เริ่มจากสำรวจพื้นที่ สร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น ฝายกักเก็บน้ำ นำแนวทาง DSLM มาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำ และในปี พุทธศักราช 2562 ชุมชนได้พัฒนาอ่างเก็บน้ำห้วยซิมโยธิน อุทกพัฒนา ภายใต้ความร่วมมือของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ และ กองทัพบก ความจุ 1.2 ล้านลูกบาศก์เมตร ที่เป็นแหล่งน้ำ

สำคัญของชุมชน มีสระน้ำแก้มลิงสำรองน้ำกระจายทั่วพื้นที่ ผลสำเร็จในปัจจุบัน ป่าต้นน้ำที่เคยถูกบุกรุก ได้คืนกลับมา 2 แห่ง เป็น 378 ไร่ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นต้นน้ำสำคัญ ช่วยให้อ่างเก็บน้ำห้วยซิมโยธินอุทกพัฒนา มีน้ำตลอดปี รวมทั้งพัฒนา ระบบกระจายน้ำได้ทั่วถึงทั้งหมู่บ้าน เมื่อมีน้ำ เกษตรกรเปลี่ยนวิถีเกษตรจากเชิงเดี่ยว เป็นวนเกษตรและทฤษฎีใหม่ ทำให้ชุมชน มีรายได้กว่า 9 ล้านบาทต่อปี

ผลการดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ เกิดจากการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ รวม 33 แห่ง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ 13 แห่ง ภาคเอกชน 16 แห่ง สถาบันการศึกษา 4 แห่ง ที่ร่วมกันดำเนินงานเพื่อให้เกิดความมั่นคง ด้านทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และพลังงาน สุขภาพยั่งยืน

ผู้จัดการออนไลน์
วันที่ 12 มิถุนายน 2568

กรรมการและเลขาธิการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ลงพื้นที่ประจวบฯ สำรวจแหล่งเก็บน้ำ เพื่อเตรียมแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง

ชลบุรี - ผู้ว่าฯ ประจวบฯ พร้อมด้วย ดร.รอยล กรรมการและเลขาธิการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และคณะลงพื้นที่สำรวจแหล่งเก็บน้ำและพื้นที่บริเวณรางรถไฟ เตรียมแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง

วันนี้ (12 มิ.ย.) ที่แหล่งเก็บน้ำห้วยน้ำโจน ต.อ่าวน้อย อ.เมืองฯ จ.ประจวบคีรีขันธ์ นายสิทธิชัย สวัสดิ์แสน ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พร้อมด้วยนางบุษกร สวัสดิ์แสน นายกเหล่ากาชาดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประธานแม่บ้านมหาดไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดร.รอยล จิตรดอน กรรมการและเลขาธิการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ลงพื้นที่สำรวจแหล่งเก็บน้ำห้วยน้ำโจน

โดยมีนายประทีป บริบูรณ์รัตน์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นายธนวัฒน์ เรืองเดช รักษาการแทนหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นายสมไช เสี่ยงใหญ่ ท้องถิ่นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นายสุวัฒน์ สมะตะโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นายเอกรินทร์ ตันมา ผู้อำนวยการโครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์ นายศุภชัย ครุฑดำ นายอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ หัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการ พร้อมคณะทำงาน เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมติดตามลงพื้นที่สำรวจแหล่งเก็บน้ำ

ดร.รอยล จิตรดอน กรรมการและเลขาธิการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้เกียรติเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแนวทางการบริหารจัดการน้ำให้กับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อดำเนินการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำ โดยได้ดำเนินการสำรวจเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำบริเวณแหล่งเก็บน้ำห้วยน้ำโจน พร้อมได้ให้ข้อเสนอแนะโดยเสนอให้วางกระสอบทรายบริเวณขอบห้วยน้ำโจนเพื่อรองรับน้ำ ช่วงฤดูฝน เมื่อฝนตกแล้วน้ำล้นก็จะเข้าสู่ลำน้ำ

ซึ่งสำนักงานชลประทานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ขุดเปิดลำน้ำ ความกว้าง 5 เมตร ลึก 1 เมตร ดำเนินการ

ไปแล้วระยะทางประมาณ 1 กม. ซึ่งจะเป็นการบังคับทางน้ำไม่ให้สูญหายไปโดยไม่มีประโยชน์โดยบังคับเข้าสู่อ่างเก็บน้ำคลองบึง เพื่อส่งให้การประปาฯ ผลิตรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจ หหมดความกังวลเรื่องการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี

จากนั้นในช่วงบ่าย คณะ ได้ลงพื้นที่ในแนวรถไฟ และแนวชายฝั่ง พื้นที่ อบต.ห้วยทรายและ อบต. ห้วยยาง เพื่อสำรวจพื้นที่ขุดลอกร่องน้ำเดิมบริเวณข้างรางรถไฟเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง ต่อจากนั้น คณะทำงานฯ ร่วมประชุมสรุปผลการลงพื้นที่ ที่ไร่คุณตา ห้วยกอ สำหรับประเด็นหาข้อได้แก่

- การสร้างแนวกันคลื่น บริเวณอ่าวน้อย ซึ่งจะทำให้การสำรวจเพิ่มเติมวันที่ 13 มิถุนายน 2568

- ในพื้นที่ ตำบลห้วยทราย เสนอให้ขุดลอกลำรางข้างทางรถไฟ 1 จุด โดย อบต.ห้วยทราย คาดแล้วเสร็จ 1 สัปดาห์ เพิ่มพื้นที่จัดเก็บน้ำจืด ก่อนลงทะเล ทั้งสองข้างทางรถไฟตลอดแนวเพื่อเก็บน้ำลดน้ำแล้ง อีกทั้งช่วยระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม ปรับภูมิทัศน์เสริมการท่องเที่ยว กันแนวเขตทางรถไฟ หากแล้วเสร็จก็จะมีตัวอย่างในการดำเนินการในพื้นที่ห้วยยางต่อ

- ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำคลองบึง ปัญหา เกิดจากน้ำไหลเข้าอ่างเก็บน้ำน้อยลง (inflow น้อย) เสนอให้ปรับพื้นที่ โปรงแดงและน้ำโจน ปรับสันดอน ลอกท่อนก่อนลงอ่างคลองบึง เพิ่มอัตราการไหล ให้เสริมแนวกระสอบทรายสันสปริงเวย์ห้วยน้ำโจน เสริมฝายเพื่อเก็บน้ำ และ บ่อดักตะกอน เสริมความชุ่มชื้น ส่วนทางด้านห้วยโปรงแดง ให้เพิ่มฝายน้ำ เป็นต้น

Facebook page: องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
วันที่ 16 กรกฎาคม 2568

มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ เปิด “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ จัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ชุมชนนครป่าหมาก”

**ชลบุรี่ - ผู้ว่าฯ ประจวบฯ พร้อมด้วย ดร.รอยล กรรมการและเลขาธิการ
มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และคณะลงพื้นที่สำรวจแหล่งเก็บน้ำ
และพื้นที่บริเวณรางรถไฟ เตรียมแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง**

วันที่ 16 กรกฎาคม 2568 นายมนต์ชัย วิวัฒน์ธนาฒย์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก มอบหมายให้ ว่าที่ร้อยตรี วีรภัทร จินตวง เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก เข้าร่วมต้อนรับ ดร.รอยล จิตรดอน กรรมการและเลขาธิการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในโอกาสที่เป็นประธานเปิด “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ ชุมชนนครป่าหมาก จังหวัดพิษณุโลก” โดยมีนายทรงพล วิชัยขัทคะ รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก กล่าวต้อนรับ

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้คัดเลือกชุมชนที่ได้รื้อฟื้นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ มาเป็นแนวทางและประยุกต์ใช้ในพื้นที่เป็นแบบอย่างให้ชุมชนอื่นได้มาศึกษาเรียนรู้จากพื้นที่จริง และสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม เป็น พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ และในปี 2568 นี้ “ชุมชนนครป่าหมาก” ตำบลนครป่าหมาก อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก พร้อมเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนฯ ให้ผู้ที่สนใจสามารถเรียนรู้การรื้อฟื้นแนวพระราชดำริ และแนวทางการทำงาน ไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นต่อไป.

CHIANG MAI NEWS

วันที่ 4 กันยายน 2568

จังหวัดพะเยา เปิดพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ จัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ

วันพุธที่ 3 กันยายน 2568 เวลา 13.30 น. ณ อาคารเนกประสงค์ บ้านใหม่สารภี ตำบลขุนควร อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา นายรัฐพล นราดิศร ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา ให้การต้อนรับ ดร.รอยล จิตรดอน กรรมการและเลขาธิการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และคณะ ในพิธีเปิด พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ เพื่อเผยแพร่ผลสำเร็จของการบริหารจัดการน้ำชุมชน โดยมี นายอำเภอเมือง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ เกษตรกรในพื้นที่เข้าร่วม

ภายหลังพิธีเปิด ดร.รอยล พร้อมด้วยผู้ว่าราชการ จังหวัดพะเยา และคณะ ได้ลงพื้นที่ตำบลขุนตาล เพื่อติดตาม ผลสำเร็จของโครงการจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ ซึ่งประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่ การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ เพื่อรักษาระบบนิเวศ การส่งเสริมวนเกษตรและเกษตรทฤษฎีใหม่ การพัฒนาระบบประปาชุมชนผลิตน้ำสะอาดได้ตลอดปี และการสืบสานกองทุนพันธุ์ไม้พื้นบ้านเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน

ผลการดำเนินงานส่งผลให้ชุมชนตำบลขุนตาล สามารถฟื้นฟูป่าต้นน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบน้ำ สะอาดใช้ตลอดทั้งปี เกษตรกรหันมาทำวนเกษตร ขยายพื้นที่ เพาะปลูกเพิ่มขึ้นเป็นครัวเรือนละ 3-5 ไร่ มีผลผลิตตลอดปี และสร้างรายได้เฉลี่ยในฤดูแล้ง 5,000-10,000 บาทต่อ ครัวเรือนต่อปี รวมถึงมีกองทุนและกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง นับเป็นตัวอย่างความสำเร็จในการน้อมนำแนวพระราชดำริ มาบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและยกระดับคุณภาพชีวิต ประชาชนอย่างยั่งยืน

ไทยเบฟ ยกกระดานการบริหารจัดการน้ำ เสริมศักยภาพระบบเตือนภัย ครบคลุม 11 จังหวัด พื้นที่ป่าต้นน้ำภาคเหนือ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน

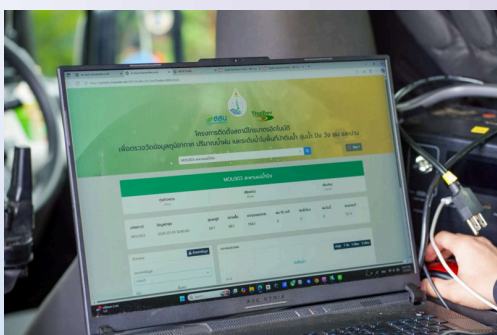

บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) สนับสนุน มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน. เพื่อการติดตั้งสถานีโทรมาตรอัตโนมัติ 72 สถานีด้วยงบประมาณ 18,638,000 บาท เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 28 กรกฎาคม 2567 และเพื่อยกระดับระบบการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ป่าต้นน้ำภาคเหนือ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน ครอบคลุมพื้นที่ 11 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ตาก น่าน พะเยา พิษณุโลกแพร่ ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และกำแพงเพชร

สถานีโทรมาตรอัตโนมัติ 72 สถานี ประกอบด้วยสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำฝน 52 สถานี และสถานีตรวจวัดระดับน้ำ 20 สถานี โดยข้อมูลจากสถานีโทรมาตรฯ จะถูกเชื่อมโยง และแสดงผลแบบเรียลไทม์ผ่านเว็บไซต์คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ www.thaiwater.net และ แอปพลิเคชัน ThaiWater เพื่อใช้วิเคราะห์สถานการณ์เฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัย และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างแม่นยำ และทันทั่วถึง

นอกจากสนับสนุนการติดตั้งสถานีโทรมาตรฯ ไทยเบฟ ยังร่วมกับ สสน. จัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรภายในองค์กร และหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถติดตาม ประเมินสถานการณ์น้ำ และเรียนรู้วิธีการรับมือกับภัยพิบัติได้อย่างทันทั่วถึง โดยมี คุณต้องใจ ธนะชานันท์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ผู้บริหารสูงสุด กลุ่มงานความยั่งยืนและกลยุทธ์ไทยเบฟ และ ดร.รอยบุญ รัตมีเทศ ผู้อำนวยการ สสน. เป็นประธานเปิดการอบรม

คุณนรินทร์ สวัสดิ์รักษ์ นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำห้วยจะคำน จ.เชียงใหม่ ให้ข้อมูลว่า “ที่ผ่านมาเรายังใช้การตรวจวัดแบบแมนนวลซึ่งไม่ทันต่อเหตุการณ์ การมีสถานีโทรมาตรอัตโนมัติ จะช่วยให้เราจะได้ข้อมูลที่เรียลไทม์ สามารถแจ้งกับชุมชนได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินลดความสูญเสียเหมือนอย่างที่ผ่านมา”

คุณมานพ แก้วฟู นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ หัวหน้าสถานีวิจัยต้นน้ำดอยเชียงดาว จ.เชียงใหม่ กล่าวว่า “สถานีโทรมาตรฯ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักวิจัยด้านระบบนิเวศมีข้อมูลที่เชื่อถือได้มากขึ้น เพราะทำให้การติดตามสภาพอากาศเป็นระบบเดียวกัน”

คุณต๋องใจ ธนะชานันท์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ผู้บริหารสูงสุด กลุ่มงานความยั่งยืนและกลยุทธ์ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) กล่าวปิดท้ายว่า “การติดตั้งสถานีโทรมาตรฯ จะช่วยเติมเต็มข้อมูลให้ครบถ้วนครอบคลุมทั่วประเทศ เสริมศักยภาพระบบการเตือนภัยให้สามารถเฝ้าระวัง และเตือนภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพทันทั่วทั้ง และสามารถขยายผลไปยังพื้นที่เสี่ยงทั่วประเทศ ข้อมูลที่ได้จากโทรมาตรยังเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ และวิจัยระบบนิเวศทางธรรมชาติในระยะยาว เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้”

การติดตั้งสถานีโทรมาตรอัตโนมัติในครั้งนี้ สะท้อนถึงความมุ่งมั่นของไทยเบฟในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนในระดับประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ป่าต้นน้ำ ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบนิเวศ และเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำสายสำคัญของไทย ข้อมูลจากสถานีโทรมาตรอัตโนมัติจะช่วยเสริมฐานข้อมูลน้ำแห่งชาติให้สมบูรณ์ และเป็นข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำเพื่อวางแผนเตือนภัย ป้องกันภัยพิบัติ รวมถึงใช้ในการฟื้นฟูและบริหารจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำได้อย่างแม่นยำ และยั่งยืนต่อไป

พระราชพิธี
วันที่ 20 ตุลาคม 2568

มูลนิธิโคคา-โคลา มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ

19 จัดค่ายเยาวชนรักน้ำ
ตามแนวพระราชดำริ

2 มูลนิธิ จับมือรักน้ำ

โคคา-โคลา เปิดค่ายหนุนเยาวชน

ศรุต วิทยารุ่งเรืองศรี

ดร.รอยล จิตรดอน

ปัญหาน้ำยังคงเป็นความท้าทายสำคัญของประเทศไทยที่ต้องแก้ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภัยแล้ง น้ำท่วม และคุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรม หากได้รับการแก้ไขด้วยแนวทางที่ถูกต้องและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของอนาคต จะสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกที่ยั่งยืนได้

มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย ร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สนับสนุน “โครงการเครือข่ายพื้าน้องรักน้ำ ตามแนวพระราชดำริ” ประจำปี 2568 เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของเยาวชนไทยในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตามแนวพระราชดำริ โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ และจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่าอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ในปีนี้นี้ มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย สนับสนุนโครงการด้วยความมุ่งมั่น เดินหน้าสานต่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อ

ชุมชนเพื่อต่อยอด โครงการ “รักน้ำ” ที่สนับสนุนชุมชนทั่วประเทศในการบริหารจัดการน้ำที่ดำเนินมากว่า 17 ปี โดยมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ดำเนินโครงการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์เชิงวิชาการด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ พร้อมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Learning by Doing) เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกฝนทักษะและสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในพื้นที่

โดยมีเยาวชนและครูจากทั่วประเทศ จาก 26 กลุ่มเยาวชนได้รับการพิจารณาเข้าร่วมโครงการ โดยทุกกลุ่มล้วนมีประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีแผนงานที่สามารถต่อยอดสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ชุมชนของตนในปี 2568

ค่ายเยาวชนนี้มุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างรอบด้าน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผ่านกิจกรรมหลากหลาย

อาทิ การจัดทำแผนที่และผังน้ำเบื้องต้น ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS), การใช้เครื่องมือระบุพิกัด (App LING) และเทคโนโลยี Internet of Things (IOT) เพื่อการควบคุมการใช้น้ำ, การใช้แอปพลิเคชัน Thai Water และการบำบัดน้ำเสีย และการเรียนรู้จากพื้นที่ต้นแบบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำ

นอกจากนี้ เยาวชนยังได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเชิงระบบ การทำงานร่วมกับชุมชน และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ต่อยอดเป็นโครงการอนุรักษ์ พื้นที่ฟู และจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

ศรุต วิทยารุ่งเรืองศรี กรรมการและเลขานุการ มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย กล่าวว่า มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย มุ่งมั่นทำงานด้านการจัดการน้ำอย่างต่อเนื่องมาเกือบสองทศวรรษผ่าน

โครงการรักษ์น้ำ จำนวน 14 โครงการทั่วประเทศ เพราะเราเชื่อว่าน้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่ช่วยหล่อเลี้ยงชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม โครงการเครือข่ายเยาวชนพื้าน้องรักน้ำฯ ถือเป็นการสานต่อเจตนารมณ์ของโครงการรักษ์น้ำ มุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เยาวชน ซึ่งจะเป็นผู้สืบสานและขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

ด้าน **ดร.รอยล จิตรดอน** ผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร กล่าวเสริมว่า โครงการเครือข่ายเยาวชนพื้าน้องรักน้ำ ตามแนวพระราชดำริ เกิดขึ้นเพื่อการส่งต่อและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำ โดยใช้กรอบคิดแบบองค์รวมและการพึ่งพาตนเอง

“เราเชื่อมั่นว่าพลังของเยาวชนคือหัวใจสำคัญที่จะร่วมพัฒนาและดูแลระบบนิเวศต่อไปในอนาคต เพื่อให้ชุมชน

อุดมสมบูรณ์และมีน้ำใช้เพียงพอ ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร การมีภาคีเครือข่ายอย่างมูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย มาช่วยเสริมพลังให้การสนับสนุนในครั้งนี้ จะช่วยทำให้เยาวชนสามารถต่อยอดโครงการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนยิ่งขึ้น”

ตลอดหลายปีที่ผ่านมา เยาวชนไทยสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในพื้นที่จริงได้อย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การลดปัญหาน้ำท่วม-น้ำแล้ง ไปจนถึงการจัดการขยะและไมโครพลาสติกในแหล่งน้ำ

ผลลัพธ์ล้วนมีส่วนช่วยให้ชุมชนมีน้ำเพียงพอเพื่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร และการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

ผู้จัดการออนไลน์

วันที่ 20 ตุลาคม 2568

ต่อยอด “รักน้ำ” ขับเคลื่อนเยาวชน “โครงการเครือข่ายพื้นำน้องรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ” ปี 2568

**มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย ร่วมกับ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สนับสนุน
“โครงการเครือข่ายพื้นำน้องรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ” ประจำปี 2568
เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของเยาวชนไทยในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ ตามแนวพระราชดำริ โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนา พื้นฟู
และจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน**

ในปีนี้มีมูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย สนับสนุนโครงการด้วยความมุ่งมั่นเดินทางสานต่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อชุมชนเพื่อต่อยอด โครงการ “รักน้ำ” ที่สนับสนุนชุมชนทั่วประเทศในการบริหารจัดการน้ำที่ดำเนินมากกว่า 17 ปี โดยมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ดำเนินโครงการ ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์เชิงวิชาการด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ พร้อมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Learning by Doing) เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกฝนทักษะและสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในพื้นที่

ในปีนี้มีเยาวชนและครูจากทั่วประเทศ จาก 26 กลุ่มเยาวชนได้รับการพิจารณา เข้าร่วมโครงการ โดยทุกกลุ่มล้วนมีประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่น้อยกว่า 1 ปี พร้อมมีแผนงานที่สามารถต่อยอดสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ชุมชนของตนในปี 2568 โดยค่ายเยาวชนครั้งนี้มุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างรอบด้าน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติผ่านกิจกรรมหลากหลาย

อาทิ การจัดทำแผนที่และผังน้ำเบื้องต้นด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS), การใช้เครื่องมือระบุพิกัด (App LING) และเทคโนโลยี Internet of Things (IoT) เพื่อการควบคุมการใช้น้ำ, การใช้แอปพลิเคชัน Thai Water และการบำบัดน้ำเสียและการเรียนรู้จากพื้นที่ต้นแบบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำ นอกจากนี้ เยาวชนยังได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาเชิงระบบการทำงานร่วมกับชุมชน และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ต่อยอดเป็นโครงการอนุรักษ์ พื้นฟู และจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

นายสรุต วิทยารุ่งเรืองศรี กรรมการและเลขาธิการ มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย กล่าว “มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย มุ่งมั่นทำงานด้านการจัดการน้ำอย่างต่อเนื่องมาเกือบสองทศวรรษผ่านโครงการ “รักษน้ำ” จำนวน 14 โครงการทั่วประเทศ เพราะเราเชื่อว่าน้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม โครงการเครือข่ายเยาวชนพื้่นาน้องรักษน้ำฯ ถือเป็นการสานต่อเจตนารมณ์ของโครงการ “รักษน้ำ” โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เยาวชนซึ่งจะเป็นผู้สืบสานและขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต โดยเราได้สนับสนุนกลุ่มเยาวชนที่ดำเนินงานในหัวข้อ “การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ” 11 กลุ่มและอีก 7 กลุ่มในหัวข้อ “การบำบัดและรักษาคุณภาพน้ำ” เราภูมิใจที่ได้เห็นเยาวชนไทยลุกขึ้นมาเป็นแกนนำในการร่วมมือกันแก้ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในชุมชน จนถึงลงมือทำจริงและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดผลลัพธ์เป็นรูปธรรมให้แก่ชุมชนของตนเอง”

ดร. รอยล จิตรดอน ผู้อำนวยการ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร กล่าวเสริมว่า “โครงการเครือข่ายเยาวชนพื้่นาน้องรักษน้ำฯ ตามแนวพระราชดำริ เกิดขึ้นเพื่อการส่งต่อและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการน้ำโดยใช้กรอบคิดแบบองค์รวมและการพึ่งพาตนเอง เราเชื่อมั่นว่าพลังของเยาวชนคือหัวใจสำคัญที่จะร่วมพัฒนาและดูแลระบบนิเวศต่อไปในอนาคต เพื่อให้ชุมชนอุดมสมบูรณ์และมีน้ำใช้เพียงพอ ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร การมีภาคีเครือข่ายอย่างมูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย มาช่วยเสริมพลังให้การสนับสนุนในครั้งนี้ จะช่วยให้เยาวชนสามารถต่อยอดโครงการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนยิ่งขึ้น”

ทั้งนี้ปัญหาน้ำยังคงเป็นความท้าทายสำคัญของประเทศไทยที่ต้องแก้ด้วยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภัยแล้ง

น้ำท่วม และคุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรม หากได้รับการแก้ไขด้วยแนวทางที่ถูกต้องและมีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกำลังสำคัญของอนาคต ก็สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกที่ยั่งยืนได้ โครงการเครือข่ายเยาวชนพื้่นาน้องรักษน้ำฯ ตามแนวพระราชดำริ จึงเป็นเวทีสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างพลังเครือข่ายเยาวชนเพื่อดูแลทรัพยากรน้ำของชุมชนตนเอง

ท้ายที่สุดนี้ผลลัพธ์ของโครงการตลอดหลายปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนไทยสามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในพื้นที่จริงได้อย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การลดปัญหาน้ำท่วม-น้ำแล้ง ไปจนถึงการจัดการขยะและไมโครพลาสติกในแหล่งน้ำ ซึ่งล้วนมีส่วนช่วยให้ชุมชนมีน้ำเพียงพอเพื่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร และการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

กองทุนฮอนด้าเคียงข้างไทย-มูลนิธิอุทกพัฒน์ เดินหน้าฟื้นฟูป่าต้นน้ำและแก้ปัญหาน้ำอย่างยั่งยืน ในชุมชนหนองโน จังหวัดชัยภูมิ

กองทุนฮอนด้าเคียงข้างไทย ภายใต้มูลนิธิฮอนด้าประเทศไทย ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์โดยเน้นการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน เดินหน้าร่วมมือกับองค์กรการกุศลและชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและดูแลทรัพยากรธรรมชาติของไทยอย่างต่อเนื่อง

ตั้งแต่ปี 2558-2568 มูลนิธิฮอนด้าประเทศไทยได้ดำเนินงานร่วมกับ มูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการพัฒนาแหล่งน้ำตามแนวพระราชดำริ ครอบคลุม 6 ลุ่มน้ำ 9 จังหวัด และ 14 ชุมชน มุ่งบรรเทาปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากในฤดูฝน เพิ่มน้ำต้นทุนในฤดูแล้ง และสร้างศักยภาพการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน โดยผลสำเร็จตลอดระยะเวลา 10 ปี ได้แก่ สามารถปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้นกว่า 4.7 ล้านลูกบาศก์เมตร , คริวเรือนที่ได้รับประโยชน์กว่า 14,000 คริวเรือน, พื้นที่เกษตรได้รับน้ำกว่า 44,800 ไร่ และลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติคิดเป็นมูลค่ากว่า 30 ล้านบาท รวมถึงเปิดพื้นที่เป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติให้ชุมชนใกล้เคียงได้เข้ามาศึกษาและขยายผล

โครงการชุมชนหนองโน (ปี 2567-2569) : ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ-แก้ปัญหาน้ำแล้งน้ำหลากที่ยาวนานกว่า 60 ปี

ชุมชนหนองโน ตำบลหนองไผ่ เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานที่ประสบปัญหาน้ำแล้ง-น้ำหลากต่อเนื่องยาวนานกว่า 60 ปี แม้จะเป็นพื้นที่รับน้ำจากลำน้ำชีและเทือกเขาเพชรบูรณ์ แต่ในฤดูฝนน้ำกลับหลากล้นตลิ่งในลำห้วยคณาและลำห้วยตะกร้า ทำให้เกิดน้ำท่วมพื้นที่เกษตรและไหลลงสู่พื้นที่ปลายน้ำในอำเภอกอนสวรรค์และอำเภอดิขุพิตร์ชัย

ชุมชนหนองโนได้ร่วมจัดตั้ง คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนหนองโน เรียนรู้การอ่านแผนที่-ผังน้ำ การเก็บข้อมูลแหล่งน้ำ การใช้ค่าระดับความสูง และนำความรู้มาวางระบบบริหารจัดการน้ำอย่างครบวงจร ทั้งการฟื้นฟูลำห้วยแบบอนุรักษ์ การสร้างฝายและโครงสร้างนํ้า การพัฒนาระบบประปาหมู่บ้าน-น้ำดื่มสะอาด จนสามารถจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีเงินสะสมกว่า 360,000 บาท และเป็นต้นแบบให้กับหมู่บ้านใกล้เคียงอีก 4 หมู่บ้าน

สำหรับปี 2567-2569 มูลนิธิฮอนด้าประเทศไทยสนับสนุนงบประมาณรวมประมาณ 15 ล้านบาท เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำในชุมชนหนองโน จำนวน 3 ฝืนป่า รวมพื้นที่กว่า 232 ไร่ และปรับปรุงลำห้วยสำคัญเพื่อลดความเสี่ยงน้ำแล้ง-น้ำหลาก

กิจกรรม “ฟื้นฟูป่าโคกสนาม้า” ขับเคลื่อนความยั่งยืนด้วยพลังจิตอาสา จังหวัดชัยภูมิ

สำหรับปี 2567-2569 มูลนิธิฮอนด้าประเทศไทยสนับสนุนงบประมาณรวมประมาณ 15 ล้านบาท เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำในชุมชนหนองโน จำนวน 3 ฝืนป่า รวมพื้นที่กว่า 232 ไร่ และปรับปรุงลำห้วยสำคัญเพื่อลดความเสี่ยงน้ำแล้ง-น้ำหลาก

กิจกรรม “ฟื้นฟูป่าโคกสนาม้า” ขับเคลื่อนความยั่งยืนด้วยพลังจิตอาสา จังหวัดชัยภูมิ

ในกิจกรรมประจำปีนี้ มีจิตอาสาจากชุมชนหนองโน นักศึกษาทวิภาคี ผู้จำหน่ายรถยนต์และรถจักรยานยนต์ฮอนด้า ในจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงตัวแทนมูลนิธิต่าง ๆ ร่วมกันปลูกไม้ท้องถิ่นจำนวน 1,000 ต้น, ปลูกหญ้าแฝกจำนวน 20,000 ต้น และก่อสร้างฝายชะลอน้ำจำนวน 20 ฝาย เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นและเสริมความแข็งแรงของป่าต้นน้ำ

การฟื้นฟูป่าต้นน้ำมีความสำคัญ เพราะช่วยเพิ่มความสามารถในการกักเก็บน้ำ ลดน้ำไหลบ่าและการพังทลายของดิน พร้อมเพิ่มน้ำต้นทุนให้ชุมชนมีน้ำใช้ตลอดปี ทั้งยังรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

นอกจากนี้ ป่าต้นน้ำที่สมบูรณ์ยังเป็นพื้นฐานในการสร้างรายได้ อย่างยั่งยืน จากพืชท้องถิ่น ผลผลิตป่า และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้ชุมชนสามารถ อยู่ร่วมกับป่าโดยไม่ทำลาย ใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล และรักษาป่าให้เป็นแหล่งน้ำและแหล่งอาหารต่อไปในอนาคต

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

เรื่องเล่าจากปก

ชุมชนบ้านแม่ขมิ้ง ตำบลสรอย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่

จัดการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ด้วยธรรมนูญชุมชน

เมื่อปีพุทธศักราช 2544 ชุมชนบ้านแม่ขมิ้ง ตำบลสรอย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ประสบปัญหาทั้งน้ำหลาก น้ำท่วม และน้ำแล้ง เกิดอุทกภัยน้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของราษฎร

น้ำป่าไหลหลาก และ ดินโคลนถล่ม

ในปีพุทธศักราช 2546 กรมชลประทานได้สร้างอ่างเก็บน้ำห้วยปะยางช่วยบรรเทาปัญหาดังกล่าว แต่ปัญหาน้ำขาดแคลนน้ำยังคงมีอยู่ ชุมชนได้กำหนดธรรมนูญชุมชนร่วมกันฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ให้ทุกหมู่บ้านร่วมกันสร้างฝายชะลอน้ำและฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง คำนึงความอุดมสมบูรณ์ให้ป่าเป็นประจำทุกปี กำหนดขอบเขตเป็นป่าชุมชนพื้นที่ 389 ไร่ จนได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ ด้านการสืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา จากกรมป่าไม้

ผลที่ป่าดีขึ้น ช่วยเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้อ่างเก็บน้ำห้วยปะยาง รวมทั้งนำแนวคิดการใช้น้ำซ้ำ แบ่งน้ำที่ไหลจากป่าต้นน้ำทางหนึ่งไหลลงอ่างเก็บน้ำห้วยปะยาง อีกทางหนึ่งเป็นระบบประปาภูเขา และน้ำส่วนเกินจากระบบประปาภูเขา จะไหลคืนเข้าสู่อ่างเก็บน้ำ นำไปใช้ทำการเกษตรด้านล่างต่อไป รวมทั้งกำหนดทิศทางน้ำให้ส่งน้ำไปทำเกษตรที่อยู่ด้านบนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อ่างเก็บน้ำห้วยเปะยาง พื้นฟูป่าต้นน้ำด้วยป่าชุมชน มั่นคงน้ำและอาหาร

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2561 ชุมชนร่วมกับ คณะกรรมการเครือข่ายการบริหารจัดการน้ำและเขตจัดการน้ำจังหวัดแพร่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ภายใต้การสนับสนุนของกลุ่มธุรกิจ TCP ดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำ ตามแนวพระราชดำริ และจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน กำหนดกฎ กติกา สร้างและซ่อมแซมฝายปีละ 100 ฝาย เป็นประจำทุกปี

ชุมชนและเยาวชนในพื้นที่ ร่วมกันสร้างฝายชะลอน้ำ

ชุมชนได้เรียนรู้การทำแผนที่-ผังน้ำ และร่วมกันสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลการใช้ น้ำ แนวคิด DSLM (Demand Supply Logistic Management) ควบคุมการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กมาปรับใช้ในการฟื้นฟู การพัฒนาและการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำห้วยแม่เปะยาง เริ่มจากสำรวจเก็บข้อมูลแหล่งน้ำ มาทำสมดุลน้ำ จัดทำแผนที่ และผังน้ำ วิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานพัฒนาฟื้นฟูแหล่งน้ำ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อวางแผนการกระจายน้ำ ไปยังพื้นที่ที่อยู่สูง และพื้นที่ตอนล่าง ทำให้เกษตรกรทำเกษตร

ได้เต็มพื้นที่อย่างเท่าเทียม

ชุมชนบริหารน้ำของอ่างเก็บน้ำห้วยแม่เปะยาง และเป็นต้นแบบของระบบจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก คือ ดูแลป่าต้นน้ำของลำห้วยสาขา 3 ลำห้วย ได้แก่ ห้วยหินแก้ว ห้วยแม่เปะยาง ห้วยตองแซ่ง เมื่อป่าต้นน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีน้ำที่เพียงพอสามารถส่งเข้าระบบประปาสำหรับอุปโภค มีจุดกักเก็บสำรองน้ำเป็นระยะ และเชื่อมต่อส่งน้ำเพื่อกระจายสู่ครัวเรือน รวมทั้งมีสระน้ำแก้มลิงท้ายอ่างเก็บน้ำอีก 40 สระ ช่วยกักเก็บและสำรองน้ำ

ระบบจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก

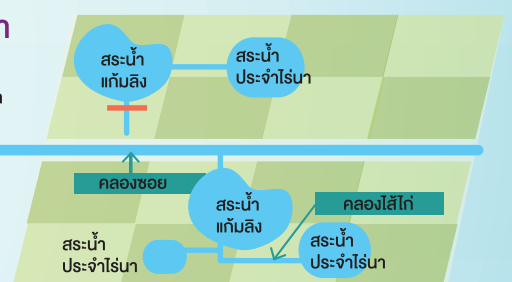
ระบบฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

พัฒนาการกักเก็บและการจัดสรรน้ำ

ระบบกระจายน้ำ

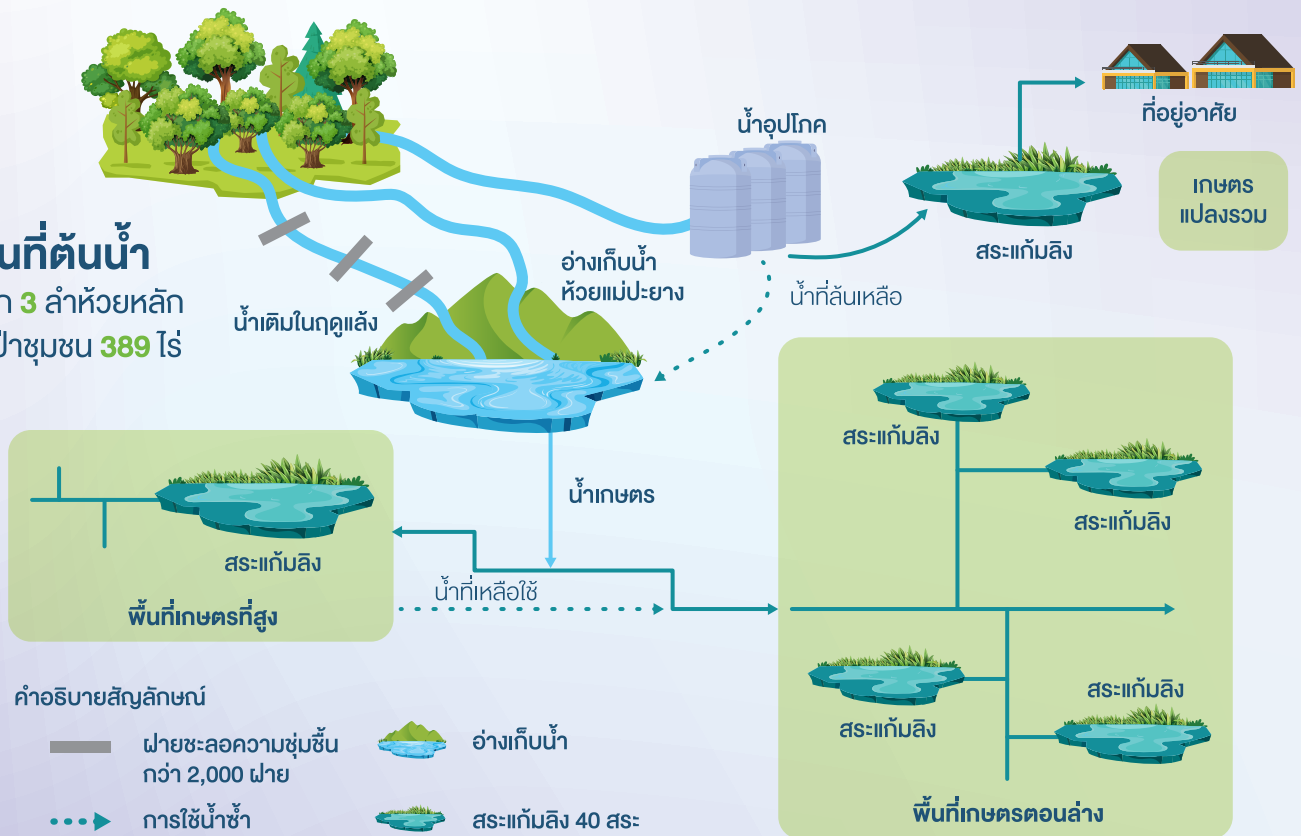

= ฝายชะลอความชุ่มชื้น และ ดักตะกอน ในลำห้วยหลักและลำห้วยสาขา

1. ฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ปลูกและสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้นและดักตะกอนในลำห้วยหลักและลำห้วยสาขา เพิ่มน้ำต้นทุนให้กับอ่างเก็บน้ำ
2. พัฒนาแหล่งน้ำ เพิ่มปริมาณน้ำกักเก็บ จัดสรรน้ำ เพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
3. เชื่อมต่อระบบกระจายน้ำ กักเก็บน้ำสำรอง ไว้ในสระน้ำแก้มลิง และสระน้ำประจำไร่นา ไว้ทำเกษตรอย่างพอเพียงตลอดปี

พื้นที่ต้นน้ำ

จาก 3 ลำห้วยหลัก
ในป่าชุมชน 389 ไร่

ชุมชนรู้จักวางแผนบริหารจัดการน้ำ และปรับเปลี่ยนจากเกษตรเชิงเดี่ยวมาทำเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ วางแผนการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำ จากเดิมสามารถทำเกษตรได้เพียง 300 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 75 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด ปัจจุบัน ทำให้เกษตรกรมีน้ำใช้ทำเกษตรครอบคลุมทั้งพื้นที่ 1,200 ไร่ ใน 3 หมู่บ้าน และมีผลผลิตที่หลากหลาย สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน

เมื่อน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง กระจายน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตรอย่างทั่วถึง เกิดตัวอย่างเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ จำนวน 35 ครัวเรือน ทำเกษตรได้ตลอดปี มีรายได้เพิ่มขึ้น 10 เท่า เกิดกลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจไม้แปรรูปใหญ่ กลุ่มมะนาวไร้เมล็ดกลุ่มผักแปลงรวม กลุ่มข้าวแปลงใหญ่ กลุ่มถั่วเหลืองแปลงใหญ่ รวมทั้ง กองทุนที่ดูแลคนในชุมชน ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนประปาหมู่บ้าน และกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ตัวอย่างแปลงเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ นายถนอม สุานะวุฒิกุล

แปลงปลูกมะนาว

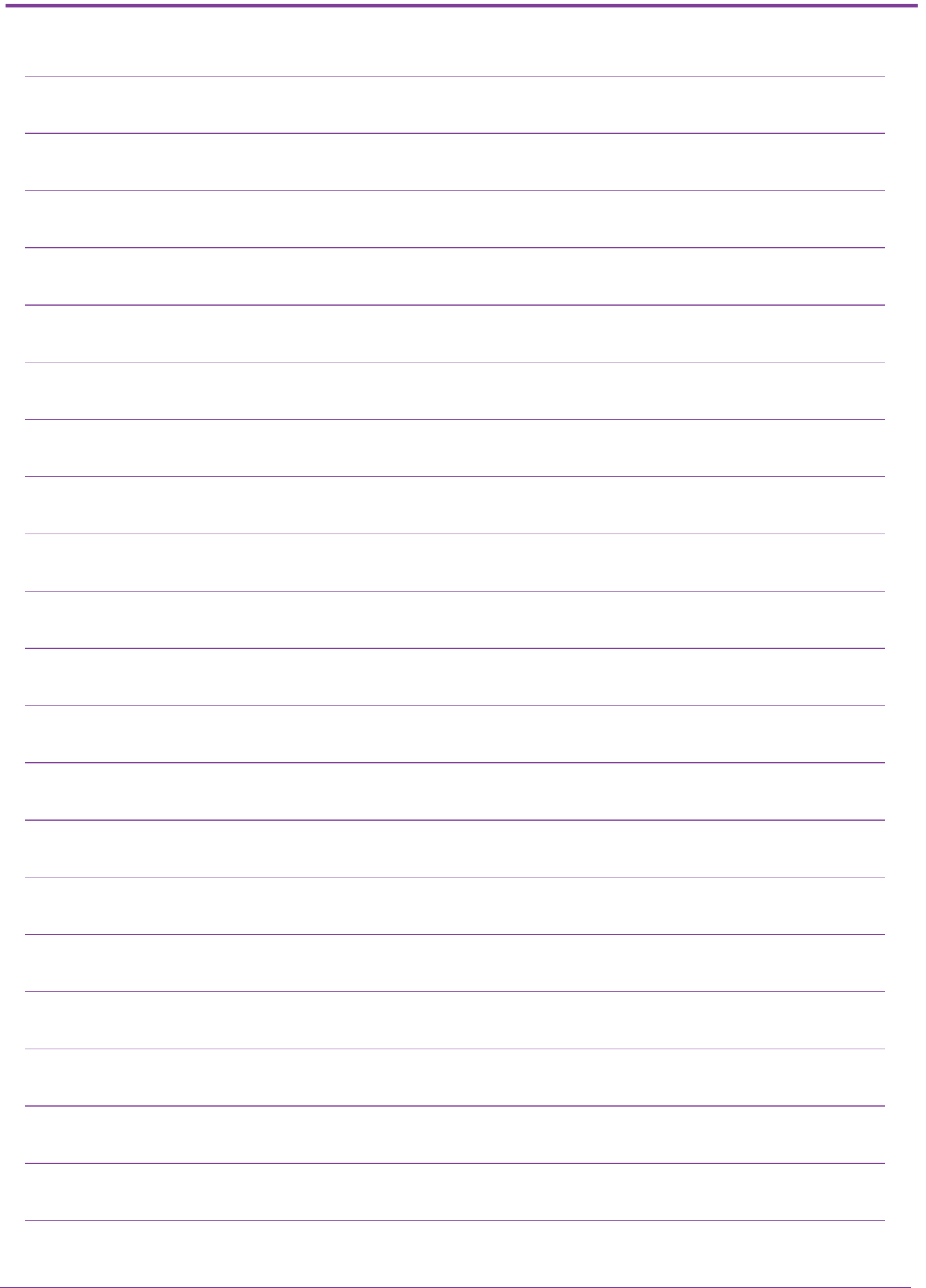

แปลงปลูกไผ่

ผลสำเร็จ

- ป่าชุมชน พื้นที่ 389 ไร่ อดีตเคยแห้งแล้ง กลับมาอุดมสมบูรณ์
- อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปะยาง บริหารน้ำได้ 6 รอบต่อปี
 - ระบบสระแก้มลิง สำรองน้ำ 24 สระ
 - ระบบเติมน้ำในช่วงฤดูแล้ง ส่งน้ำจากฝายต้นน้ำ มาเติมเข้าสู่อ่างเก็บน้ำโดยตรง
 - ระบบใช้น้ำซ้ำ น้ำที่เหลือใช้ จะส่งต่อไปในระบบเพื่อให้น้ำซ้ำ
- น้ำอุปโภค-เกษตร มีใช้ตลอดปี รวม 3 หมู่บ้าน (หมู่ 2 หมู่ 7 หมู่ 8)
- ผลผลิตจากป่าชุมชนสร้างรายได้ มากถึง 7.75 ล้านบาท ต่อปี

แนวทางพัฒนา: ระบบบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก

อดีต

ปัจจุบัน

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เลขที่ 901 อาคารสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ชั้น 6 ถนนนางนงศิวาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 โทร : 02 158 0999 โทรสาร : 02 158 0998

อีเมล : admin@utokapat.org www.utokapat.org